Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 52 (13676) | 1972 оной мартын 2, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...ҺЭДЫНГӨӨ ХҮСЭНДЭ ...АЙДАНАБДИ

...коллектив табан жэ- ...түрүүшын жэлэй дааба- ...уридшалан дүүргэһэн, ...экономическа талаараа ...үрэ дүн туйлаһан байна. ...о 1970 онойхиһоо 13,6 ... ехээр барилга-хабса- ...хүдэлмэри хэхэ дааба- ...һэн байбашье, түсэб ...айгаар дүүргэгдээ. ...й бүтээсэ 10,9 процен- ...эшэлүүлэгдэһэн байна. ...гдаһан металл болон ...тон зүйлнүүдые хүдэл- ...н бүхэндэ хубаажа хара- ...үтээсэнь 1970 онойхи- ...3 процентээр дээшэлээ. ...яһала һайн бүтээсэ ... Барилга-хабсаралгын ...үнэ сэнгые ехээр хям- ...һанай ашаар урзанда жэ- ...э һураггүй ехэ олзо до- ...ба.

...алтын бэлэхэнээр туй- ...түүһэнь мэдээжэ. Манай ... ямар аргаар һайн ...туйлааб гэхэдэ, ажалай ...эл һайжаруулагдаһан, ...боломжонууд хэрэглэгдэ- ...на. Управлениин олон ... ажахын тоосоондо ...алинхай. Энэ ушар тэдэ- ...бусалга ехээр дээшэ- ... Барилгын материал, ...гамал зүйлнүүдые гам- ...аар хэрэглэхэ, ажалаа ...эмхидхэхэ гэжэ эдэ бри- ...дай гэшүүд оролдоно. ...сагые, мүн мэдэлдээ ...материал, хэрэгсэлнүү- ...тай һайнаар хэрэглэ- ...бригаданууд урмашуулаг- ...ом. Ажахын тоосоондо ...бригадануудай олонхинь ...һайн үрэ дүн туйла- ...материал, хабсаргамал ...дые алмаһан байна. ...ын материал алмаһанай ...ондо 1,3 мянган тү- ...шан бригадануудта ба- ...аа.

...лга-хабсаралгын хүдэл- ...шанар нилээд һайжа- ...на. Бүтээгдэһэн ажалай ... «һайн», «эрхим» гэ- ...тэтэйгээр тушаан аб- ...болоо. Хэрбээ урдань ...гаргажа, тэрэнээ зай- ...н тула ехэ саг дэмы һал- ...үү материал гаргашал- ...аа һаа, мүнөө иимэ ...адхагдаа шахуу. Энэ ха- ...ико-экономическа та- ...һайн үрэ дүн туйлаха ...ехэ аша туһатай байба. ...лениин урлан нарижуу- ...хамтын амжалтада ху- ...горитойгоор оруулба. ... бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ...үбөөр эмхидхэхэ хэрэг- ...лагдаһан олон дурад- ...бэридэ нэбтэрүүлэг- ...жэ управлени 22,6 ...хэригэй сэбэр олзо до- ...н юм.

...һан амжалтаяа арьбад- ... коллективнай шии- ... жэлэймнай түсэб нё- ...хиһоо мүн лэ ехэ. ...ойхитой сасуулхада 11 ...р гэхэ гү, али 600 ...хэригөөр үлүү барил- ...алгын хүдэлмэри хэхэ ...үгтөө. Энэ жэлдэ ашаг- ...тушаагдаха ёһотой Сэ- ... целлюлозно-картонно комбинадай барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ, мүн авиазаводые, Элхиин авто-заһабарилгын, Шэнэ-Бэрээнэй заһабариин механическа, Сэлэн-Дүүмын механическа заводуудые үргэдхэхэ, Грязнухын хиршиисын заводой барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой.

Манай коллектив даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ, барилга-хабсаралгын ажал һайн шанартайгаар дүүргэхые хараалһан социалис уялга абаба. Жэлэй даабарине декабриин 20 болотор дүүргэхэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрын үнэ сэнгые түсэбөөр хараалагдаһанһаа 1 процентээр хямдаруулха, нёдондонойхитой сасуулхада, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ 8 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдаа.

Урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэхын тула ажалай эмхидхэл бүри һайжаруулагдаха, арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэхэ юм. Энэ жэлдэ управлениин бүхы бригаданууд ажахын тоосоондо оруулагдаха болоо. Түлбэриин аккордно-шагналгын гурим үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Бүхы бригадануудай 70-процентнь түлбэриин энэ гуримда оруулагдаха юм.

Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ, СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтаха гэһэн мүрысөөн хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрээ.

Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадые барилсажа байгаа Сэлэнгын участогай хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлажа ябана. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаряа һайнаар дүүргэдэг энэ коллектив олзо доход оруулжа, салин хүлһэ алмана. И. А. Жаровай даадаг бригада комбинадай ТЭС-эй түрүүшын ээлжээе ашаглалгада тушаахын түлөө ехээр оролдон, богони болзор соо ТЭС-эй 100 метр үндэртэй хоолой хабсарган барижа дүүргэбэ.

Улаан-Үдын шэнэ барилгануудай участок мүн лэ урагшатай һайнаар ажаллана. Участогай коллектив түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэтэйгээ хамта хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлнэ. Эндэ Г. Б. Пермяковой бригада үнинһөө шалгарна.

Управлениин коллектив жэлэй түсэб, абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ байһандаа бата этигэнэ.

З. ХАМАРХАНОВ,
«Дальстальконструкция» трестын Буряадай управлениин түсэблэлгын таһагай начальник.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ
ЭРШЭ · ШАНАР ДЭЛИСЭ

ГАБЬЯАТАЙЛ ХАДАА...

ЭНЭ ЗУРАГ дээрэ һуугша эхэнэр хадаа Хориин аймагай түрүү малшадай нэгэн Цырен-Ханда Цыреторова болоно. Мал шахан таргалуулдаг мэргэжэлтэй Хориин совхозой Ааланай отделениин үнинэй, нилээд дүй дүршэлтэй болоһон үхэршэн. Үнгэрһэн түсэбтэ наймадахи табан жэлэй туршада һайнаар, амжалтатайгаар хүдэлһэнэйнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тэрэниие Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаһан юм. Ниитын адууһа мал үсхэбэрилгэдэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлгэдэ онсо габьяатайл байгаа хадаа иимэ ехэ шангай хайрада хүртэһэн болоно.

Цырен-Ханда Цыреторова хадаа Цырендулма Цыденова, Цырендулма Луданова хоёртой сугтаа хүдэлдэг. Зүгөөр тэдэнэйнгээ ахалагшань юм. Эдэ гурбан малшадай байра байдал Анаа голой урда бэедэ оршодог Тужа гэжэ газарта түбхинэнхэй. Энэ үбэлжэлгын үедэ эдэнэр түрэхэ 118 үнеэдые харууһалжа байна. Эдэнһээ абтаһан тугалнууд эхынгээ һү дууһан хүхөөд лэ түргэн түлжэдэг, мяхажадаг байха гуримтай юм.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые эдэ малшад һайн үрэ дүнтэйгөөр үдэшөө һэн. Жэлэй туршада гурбуулан хамтадаа 193 центнер хэмжээтэйгээр тугалнуудайнгаа шэгнүүрые нэмээхэ даабаритай байгаа. Тэрэ даабаряа 4 центнерээр үлүүлээ. Дунда зэргээр абахада, тугалнуудынь түс тустаа хоног бүхэндэ 720 граммаар шэгнүүрээ нэмээжэ байһан болоно бшуу. Түсэбтэ даабаринь 710 грамм байгаа.

Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө тугал абажа түлжүүлхэ, хоног бүхэндэ толгой бүхэнэйнь шэгнүүрые нёдондонойхи шэнгеэр нэмээжэ байха гэһэн уялгатай. Мүнөө эдэ малшад заб сүлөөгүй, шахардуу байдалтай хүдэлжэ байна. Үнеэд түлэг тугаллажа байһан үетэй. Даб дээрэ харууһалжа байдаг үнеэдэйнь хахадһаа наашань түрэнхэй, гарзашьегүй. Тарган үнеэд һүтэй даа, дуран соогоо эхээ хүхэжэ байһан түл юундэшье диилдэшэгүй байһаниинь элитэ бээзэ.

Иигэжэ нэгэ хэмдэ эртын тугал олоор абаха гээшэ өөһэдтэньшье, ажахыданьшье али зэргын ашаг олзотой гээшэб. Иимэ амжалта туйлахын тула шадабари, дүй дүршэл хэрэгтэй. Эдэ гурбан үхэршэд хамагынь шудаланхай, амжалтын жолоо гартаа шангаар баринхай ха юм даа.

Г. ЯМПИЛОВ.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Партиин райкомуудай үзэл бодолой талаар секретарьнарай зүблөөн болобо. Энэ зүблөөе КПСС-эй обком зарлаһан байна. Партиин райкомуудай секретарьнар, республикын зарим эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энэ зүблөөндэ хабаадалсаба.

Социалис мүрысөө саашадань улам һайнаар эмхидхэхэ тухай Череповецкэ металлургическа заводой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй, инженернүүд болон технигүүдэй коллективэйнгээ гэшүүдые үзэл сурталай талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хабаададаг тухай, ажалай коллективэй үйлэдбэриин болон ниитэ-политическэ эдэбхи дээшэлүүлхэ талаар Минскэ тракторна заводой партийна организациин хүдэлмэри тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолнуудые бэелүүлхын тулада ямар хэмжээнүүдэй абтажа байһан тухайда зүбшэн хэлсэлгэн болобо. КПСС-эй райкомуудай секретарьнар: **Р. Х-Ж. Жамсаранов** (Мухар-Шэбэр), **С. Д-Ж. Ринчинов** (Сэлэнгэ), **Ю. М. Сахаровский** (Загарай), **Д. Д. Дагбаев** (Хори), **П. Т. Манзаров** (Зэдэ), **З. Б. Шагдуров** (Аха), КПСС-эй обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагшын орлогшо **Н. И. Крючков**, республикын соёлой министрэй орлогшо **А. М. Герштейн**, кинофикациин управлениин начальник **А. К. Чебунин**, партиин обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша **М. М. Гаськов** эдэ асуудалнуудаар үгэ хэлэһэн байна.

Удаань КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Бадиев** энэ зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

Д. ЖУГДУРОВА.

Пленум болобо

КПСС-эй Сэлэнгын райкомой пленум боложо, тэндэ эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар, бюрогой гэшүүнээр нүхэр В. Б. Базаров һунгагдаба. Тиихэдэ нүхэд А. Д. Авраменко, Г. Ц. Сабжаев гэгшэд партиин райкомой бюрогой гэшүүдээр һунгагдаһан байна.

КПСС-эй райкомой пленумэй хүдэлмэридэ партиин обкомой секретарь нүхэр К. М. Продайвода хабаадалсаа.

ШЭНЭ УЯЛГАНУУД

Манай түрэл орон—СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй эршэ хүсэн ажахы доторнай үдэрһөө үдэртэ шангадажа байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ «Байгал» ажахын гүүртэ, фермэнүүдтэ малшад КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой тон эдэбхитэйгээр танилсажа, энэ гайхамшагта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Һаалишад байгша ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 4600 килограмм һү һааха, хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ, хонин бүхэнһөө 5 килограмм нооһо хайшалха гэһэн уялгануудые абаа.

Байгша ондо ажахы бүхыдөө 1760 центнер мяха, 14,3 мянган центнер һү, 104 центнер нооһо гүрэндөө худалдаха юм.

Мүнөө жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эндэхи малшад габшагай шангаар хүдэлжэ байна. Гүрэндэ мяха худалдаха кварталай түсэб һараар урид дүүргэгдэжэ, даабариһаа гадуур 120 центнер мяхан бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаба. Түрүү һаалишад Л. Н. Седых, З. Н. Кожевникова, В. И. Ермолаева, Д. Л. Дондопов гэгшэд сагаан эдеэ урдынхидаал дэлбэрүүлжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлһээр.

С. ХАЛТУЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

Загаһашад олзотой

Буряадай загаһанай промышленностиин трестын хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ һайнаар хүдэлжэ, хараалһан түсэбһөө гадуур 3800 центнер загаһа гүрэндөө тушаагаа бэлэй. Баргажанай-Адагай, Кабанскын, Яруунын загаһанай заводуудай хүдэлмэришэд һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ түрүү коллективүүд шэнэ жэлэй эхиндэ улам эршэмтэйгээр ажаллана.

Баргажанай Адагай заводой загаһашад байгша оной нэгэдэхи квартал соо 1200 центнер загаһа бариха даабаряа февралиин 10-да дүүргээ. Түс заводой үнинэй загаһашан Леонид Архипович Крутинскиин даадаг бригадын коллектив хододоо баян олзотой бусадаг. Эдэнэр байгша оной гурбан һара соо 310 центнер загаһа бариха даабаряа 470 центнертэ хүргөөд байна.

Кабанскын загаһанай заводой коллектив баһал амжалтатай һайнаар хүдэлжэ ябана. Эдэнэр нэгэдэхи кварталайнгаа даабари февралиин 21-дэ дүүргээ. Яруунын, Нижне-Ангарскын заводуудай хүдэлмэришэд февраль һарынгаа даабаринуудые мүн лэ болзорһоонь урид дүүргээ. Кабанскын заводой загаһашан Иван Александрович Коневой даадаг бригада мүнөө апрель һарын түсэбөөр ажаллана.

Трестын загаһашад юһэдэхи табан жэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 1000 центнер загаһа бариха гэһэн социалис уялга абаһан. Загаһашад энэ зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлжэ, СССР-эй 50 жэлэй ойн һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ шиидэһэ.

И. АРТЮНИН.

ШЕЙХ МУДЖИБУР РАХМАН МОСКВА ЕРЭБЭ

Советскэ правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр манай орондо ерэһэн, Бангладешэй Арадай Республикын Премьер-Министр шейх Муджибур Рахманиие Москва хани ёһоор угтаа. Внуково аэропорт тээшэ ошодог ниислэлэй үйлсэнүүд Бангладешэй Арадай Республикын, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар, «Советскэ Союзай, Бангладешэй арадуудай хоорондын хани ёһоной харилсаанууд улам хүгжэг, бэхижэг лэ!», «Хани барисаата Бангладешэй арад зоной түлөөлэгшэдтэ халуун амаршалга!» гэһэн транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй байба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй министрнүүд А. А. Громыко, А. А. Гречко, Б. П. Бугаев, Гадаадын экономическа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, СССР-эй министрнүүдэй орлогшонор М. Р. Кузьмин, Н. П. Фирюбин, СССР-һээ Бангладешэй Арадай Республикада байдаг элшэн сайд В. Ф. Попов болон бусад тушаалтад хүндэтэ айлшанаа угтахын тула Внуковска аэродром дээрэ ерээ.

Бангладешэй Арадай Республикын элшэн сайд Шамсур Рахман, Индиин Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Кришнарао Шиварас Шелванкар гэгшэд угтагшадай дунда бии.

Самолет ерэжэ буугаад, маршын аялга доро аэровокзалай байшан тээшэ шэглэн дабшаа.

Нүхэд А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский, угталсахаяа ерэһэн бусад хүнүүд Муджибур Рахманиие, үдэшэжэ ябалсагшадыень үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

Хоёр ороной гүрэнүүдэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө.

Муджибур Рахман, А. Н. Косыгин хүндэлэлэй харуулай жагсаалай урдуур ябажа гараба.

Аэродром дээрэ суглаһан Москва хотын ажалшадай түлөөлэгшэд Муджибур Рахманиие халуунаар амаршалаа.

Премьер-Министр аэродром дээрэһээ мотоциклистнүүдэй экскортоор үдэшэгдэн Кремль тээшэ дабшажа, тэрээндэ зорюулан бэлдэгдэһэн байрада ошобо.

Муджибур Рахмантай хамта гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Абдус Самад, түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо д-р Нурул Ислам, политическэ асуудалнуудаар Премьер-Министрэй секретарь Туфаил Ахмед, Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын секретарь С. А. Карим, Финансын министерствын секретарь Матиул Ислам, Гадаадын ба дотоодын худалдаа наймаанай министерствын секретарь Нур Мохаммед, Министрнүүдэй кабинедэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ Хассан Тауфик Имам гэгшэд ерэлсээ.

А. Н. КОСЫГИН ЧССР-эй ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТРТЭЙ УУЛЗАБА

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н Косыгин февралиин 29-дэ Кремль соо Чехословакиин Социалис Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупектэй уулзаа.

А. Н. Косыгин, Б. Хнеупек хани ёһоной халуун хөөрэлдөө хэбэ. Энэ хөөрэлдөөнэй үедэ СССР ЧССР хоёрой хоорондын хани барисаан ба харилсаа холбоое саашадань үргэдхэлгын, гүнзэгырүүлгын асуудалнууд, тэрэшэлэн уласхоорондын тон шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Хөөрэлдөөндэ Совет талаһаа — СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-һээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко; Чехословакиин талаһаа — ЧССР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Я. Гавелка гэгшэд хабаадаба.

...ГАРАЖАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭ — ...ЛААН ТУГ

...отологдоһон модо саг болзор соонь доодо складта шэрэхын ...олон машинанууд хэрэгтэй болодог. Тиимэһээ түргэнөөр, ...шанартайгаар машинануудые заһабарилха, машина бүхэндэ ...харууһа хэжэ байха гэжэ Хандагатайн леспромхозой ...хүдэлмэришэд эрмэлзэдэг. Саг болзор соонь заһабарилаг- ...машинанууд харгыда эбдэржэ һаад татанагүй. Энээн дээ- ...колоошод модо шэрэхэ даабаряа хододоо үлүүлэн ... шадана. Гаражай хүдэлмэришэдэй оролдол- ...э түс леспромхозой модошод январь һарын даабариһаа га- ...600 кубометр модо бэлэдхэжэ, доодо складта шэрэһэн бай- ... СССР-эй ой модоной, Модо болбосоруулгын промышлен- ...н министерство, профсоюзай ЦК Хандагатайн леспромхозой ...хүдэлмэришэдэй амжалтануудые үндэрөөр сэгнэжэ, дам- ...Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулба.

...галай леспромхозой «Золотой ключ» пунктын модошод ян- ...һара соо габшагайгаар хүдэлжэ, түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэ- ...йна. СССР-эй Ой модоной, модо болбосоруулгын промышлен- ...н министерство, профсоюзай ЦК эдэнэртэ хоёрдохи мүнгэн ...юулба. Хандагатайн леспромхозой Шаргайн пунктын модо- ...бадахи мүнгэн шан абажа урмашаа.

Н. ТЮРНЕВ.

Совет орон доторнай

Заводой мэргэжэлтэд — совхоздо

...нскэ нютагта хабарай та- ...эхилэтэр һара үлүүтэй ...бэ. Тэд «Талашкино» ... таряа хуряалга тухай ...хөөрэлдөөн болоно... Түс ... мэргэжэлтэдэй, худалдаа наймаанда шухала түхеэрэлгэ бүтээн гаргадаг Смоленскэ заводой хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо тиимэ хөөрэлдөөн болоо. Шефүүд бүтээсэ ехэтэй шэнэ сушилка, мүн зундаа таряа хадагалаад, үбэлдөө машинын байра болгохоор комбинированнэ хоёр склад барижа байна.

Договорой ёһоор, дурсагдагша совхоз эдэ барилгануудай сэнгые заводто түлэхэ юм; харин завод энэ хүдэлмэри үйлэдбэриингөө түсэбһөө гадуур бүтээнэ.

...ДӨӨ ТОСХОНУУДАЙ ҺОНИН

...ТОВ. «Тепличный» сов- ...0 гэртэй шэнэ үйлсэ бии ... Эдэ гэрнүүдые хабсаргаха ...нүүд ба детальнуудые та- ...эй захилаар барилгын уча- ...хэжэ үгөө. Гэр бүхэн гур- ...алгатай, бүхы талмайнь ... дурбэлжэн метр. Мүн ...нэнь газ, уһан гэхэ мэ- ... хэрэгсэлнүүд оруулаг-

...ть к коммунизму», «Ком- ... колхозуудай гэшүүд, ...родный», «Чкаловский» совхозуудай хүдэлмэришэд шэнэ гэрнүүдэй түлхюурнүүдые абаба. Гэр баридаг участок мүнөө жэлдэ үшөө 400 иимэ гэр бариха түсэбтэй.

ТАЛЛИН. Пайдескэ районой «9 мая» колхоздо гансата 120 хүнэй эдеэлхэ шэнэ столово нээгдээ. Гоё һайхан гэр соо ехэ, бага хоёр зал бии. Кухнидань гоё гэгшын шэнэ түхеэрэлгэ табяатай.

Эстониин бүхы колхоз, совхозуудта иимэ столовонууд бии. Олонхи столовонуудайнь эдеэн гэртэхиһээ дутуугүй, харин сэнгээрээ үшөө хямда. Юундэб гэхэдэ, ажахын продуктнууд өөрынь үнөөр столоводо үгтэнэ бшуу.

ПЕВЕК. (Чукоткын национальна округ). Янран тосхоной тобхогорхон гэрнүүдэй дунда эһэ тортогто дарагдаһан нэгэ урса гэр харагдаадхина.

— Тымко хүгшэнэй зунайнь ордон гээшэ, — гээд ангуушад хүхилдэнэ.

Чукчануудай утаатай, харанхы урса гэртэй байһан саг үни үнгэрөө. Янран тосхоншье танихаар бэшэ болон хубилаа. Гансахан нёдондо жэл мүльһэтэ далайн эрьедэхи энэ тосхондо хоёр дабхар гурбан гэр, сельсоведэй гэр, котельнэ баригдаһан байгаа. Соёлой шэнэ байшан соо залуу механизаторнууд, орошод болон ангуушадай түрүүшын һайндэр болобо.

Пенсидэ гараһан Тымко хүгшэнэй иимэ дулаан гэртэ байдаг болоһоорнь хэдэн жэл үнгэрөө. «Зунайнь ордон» чукчануудай хүшэр байдал һануулхаһаа ондоо үүргэ дүүргэхээ болёо. Теэд тэрэ саг дахин хэзээдэшье бусахагүй

ТАСС-ай корр.

ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ ТЭЖЭЭЛ

КАУНАС. (ТАСС). Тоһоной, сырэй промышленностьда хабаатай эрдэм-шэнжэлгын институдай Литовско филиалай хүдэлмэрилэгшэд тугалда угжуулха һүнэй орондо шэнэ янзын тэжээл бии болгоо. Тэрэниие бэлдэхын тула, машиндамал һүндэ ургамалай тоһо, витамин, биомицин болон бусад бодосуудые нэмэдэг юм.

Тэжээлэй иимэ шэнэ холисо һайхан һүнһөө хоёр дахин хямда аад, үл шэмынгээ талаар заахашье дутуугүй.

Бакугай Б. Сардаровай нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводто «2 ПАРС» гэжэ шэнэ агрегат бэлдэгдэбэ. Хүсэтэй трактор дээрэ түхеэрэгдэһэн энэ агрегат нэгэ мүһэн бульдозер, кран ба шулуу отологшо боложо шадаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводто эгээ харюусалгатай ажал дүүргэдэг слесарьнүүдэй бригадын бригадир, коммунист Н. Ханкулиев, Ф. Гусейнов ба И. Цаплев гэгшэд. Эдэнэр «2 ПАРС» агрегат хабсарга һан, тэрээнээ туршажа байна.

ДЕЛЕГАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

Комсомолой XXVI областной конференци 1972 оной мартын 3-да үглөөнэй 10 часта оперо ба баледэй театр соо болохо. Конференциин эхилхэ үдэр 8 час 30 минутһаа эхилжэ, театрта делегадууд бүридэлдэ абтаха.

Асуудалнуудаар ВЛКСМ-эй обкомдо иимэ телефонуудаар хонходоходо болохо: 28-45, 39-87.

ЗОНОЙ АЖАБАЙДАЛ ҺАЙЖАРУУЛГА—ПАРТИИН ЗОРИЛГО

Совет арад Коммунис партиин хүтэлбэри доро туйлай ехэ амжалта туйланхай. Энэнь бүхы дэлхэйн арад зондо мэдээжэ.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ талаар табан жэлэй түсэбүүд тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо манай оронной ажалшадай ажабайдалай хэмжээе саашадань һайжаруулха талаар ехэ программа хараалагдаа.

Социализмын нинтын үйлэдбэри, ажалшадай эрилтэнүүдые хододоо хангахаар зорюулагданги байдаг. Гэбэшье социализмыншье хүгжэлтын үе сагта үйлэдбэрилгэ ба хэрэглэмжын хоорондо антогонис бэшэ зүришэлдөөн байдаг юм. Үйлэдбэрилһэн продукци болон арад зоной эрилтэнүүдые хангалгын хоорондо үшөө ямар зүришэлдөөн байдаг бэ гэхэдэ, социалис үйлэдбэриин хүгжэлтэ шэнэ эрилтэнүүдые табидаг шуу.

Ушар тиимэһээ социалис үйлэдбэриин хүгжэлтын шата бүридэнь продукци үйлэдбэрилгэ, хүн зоной эрилтэнүүдые хангалгын хоорондо зохихо холбоон гэхэ гү, али тааралдал байха ёһотой. Манай түрэл парти арад зонойнгоо ажабайдалые улам һайжаруулха гэһэн зорилго урдаа табихадаа, КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо заагдаһанай ёһоор, үргэн хэрэглэмжын эд хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ нэгэ заа түргэнөөр, уридшалан хүгжөөгдэхөөр хараалагданхай. Жэшээлхэдэ, табан жэлэй туршада промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 42-46 процентээр дээшэлхэ, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд—машина, техникэ бүтээн гаргалга 41-45 процентээр дээшэлүүлхэ байгаа һаань, үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 44-48 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна.

Арад зоной ажабайдалые саашадань улам һайжаруулхын тула хүндэ промышленностиин үүргые дээшэлүүлхэ ёһотой. Хүндэ промышленностиин предприятинууд дээрэ арад зоной үргэн хэрэглэмжын эд хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ юһэдэхи табан жэлэй туршада хоёр дахин ехэ болохоор хараалагдана. Харин нютагай промышленностиин предприятинууд ажаһуудалай, соёлой, ажахын эд товарнуудай 70 процентые үйлэдбэрилхэ.

Арад зоной үргэн хэрэглэмжын эд товар үйлэдбэрилгэ үнгэрэгшэ табан жэлтэй сасуулбал, хоёр дахин ехэ болохо байна.

Улам ургажа байгаа үйлэдбэриин ба экономическа хүсые КПСС зүбөөр сэгнэжэ, арад зоной үргэн хэрэглэмжын эд хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргахадаа, ганса тоо, хэмжээе хараадаа абаха бэшэ, мүн үйлэдбэрилһэн продукциин шанарые һайжаруулха тухай асуудал табиһан байна бшуу. Үргэн хэрэглэлэй эд бараа улам ехээр гаргахын хажуугаар тэрэнэй шанарыень һайжаруулха, хатуу эд—удаан хэрэглэмжын зүйлнүүдые ехээр гаргаха, эдеэ хоол улам шанаржуулха, гэр байрын барилга улам ехээр эрхилхэ, улад зоные хангалгын албание һайжаруулха зорилго хурсаар табигдана.

Нийтын зөөриин ургалтын гол үндэһэ һууринь гэхэдэ, ороной национальна доход ха юм. 8-дахи табан жэлэй туршада национальна доход 41 процентээр ургажа, 1 триллион 166 миллиард түхэриг болоо. Юһэдэхи табан жэлэй туршада 37-40 процентээр нэмэжэ, 1 триллион 625 миллиард түхэриг болохо байна. Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада арад зонай ажабайдал улам һайжаруулха талаар хэдэ хэдэн горитой хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Хүдэлмэришэд, алба хаагшадай салин хүлһэнэй эгээн доодо хэмжээн 60 түхэригтэ хүргэгдэһэн, барилгын хүдэлмэришэдэй салин дунда зэргээр 25 процентээр нэмээ гэхэ мэтэ. Арадай ажахыдахи 9 миллион хүнэй салин наймадахи табан жэлэй туршада ехэ болгогдоо. Тэрэнһээ гадуур, Алас-Дурна зүгэй, Европын хойто зүгэй, Зүүн Сибириин районуудта ажалладаг бүхы хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай салин хүлһэндэ коэффициент нэмэхэ нииитхэбэри абтаһан байна. Эдэ хэмжээ ябуулга бэелүүлгэдэ табан жэлэй туршада 10 миллиард түхэриг гаргашалагдаа.

Юһэдэхи табан жэлдэ партиин XXIV съездын Директивэнүүд соо хараалһанай ёһоор, хүн бүхэнэй олзо доход дунда зэргээр 30 процентээр нэмэхэ, хүдэлмэришэд, алба хаагшадай салин дээшэлүүлһэнэй, колхознигуудай ажалай түлбэри ехэ болгоһоной, хэрэглэмжын нийтын фонд улам хүгжөөһэнэй ашаар хүн бүхэнэй бодото олзо бүри ехэ болохо хараатай юм.

1971—1975 онуудта хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай дунда зэргын салин хүлһэн 20—22 процентээр, колхознигуудай ажалай түлөөһэн 30—35 процентээр нэмэхэ байна. Табан жэлэй эсэстэ хүдэлмэришэдэй һара бүриин салин 140—150 түхэриг, колхознигуудай ажалай түлбэри 98—100 түхэриг болохо юм. Транспортын, медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй, арадай ажахын болон бусадшье һалбарида ябагшадай салин хүлһэн дээшэлхэ байна. Тодорхойлон хэлэбэл, энэ табан жэлэй туршада 90 миллион шахуу хүнэй салин дээшэлүүлхээр хараалагдана.

Нийтын хэрэглэмжын фондые хүгжөөхэ хэрэгтэ юһэдэхи табан жэлдэ ехэ анхарал хандуулагдаха. Түлөөһэгүйгөөр материальна хангалтада хүртөөхэ, олон үхибүүтэй, материальна талаараа муугаар хангагданги гэр бүлэнүүдтэ, ажалладаг эхэнэрнүүд, пенсионернүүд болон студентнүүдэй ажабайдал, ажаһуудалые һайжаруулха гэһэн хэдэ хэдэн социальна шухала хэмжээ ябуулганууд нийтын хэрэглэмжын жасын хүсөөр хэгдэхэ байна.

Байгша түсэбтэ табан жэлэй гол зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын тула нийтын үйлэдбэриин эршэ темпые, илангаяа хүдөө ажахын, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие хүгжөөлгэ хангаха хэрэгтэй. Хүдөө ажахын продукциин удельна шэгнүүр ороной национальна доходой 23 процентые эзэлдэг. Ороной гол үйлэдбэриин бүхы фонднуудай (газар тоолонгүйгөөр) 13 процент шахуунь хүдөө ажахыда тудадаг. Тиимэһээ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо энэ һалбарине түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Юһэдэхи табан жэлэй турша соо хүдөө ажахые хүгжөөхөөр 128,6 миллиард түхэриг һомологдоһон байна. Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн үнгэрэгшэ табан жэлтэй сасуулбал, дунда зэргээр жэл бүри 20—22 процентээр дээшэлхэ юм. Орон доторнай жэл бүри 195 миллион тонно орооһон гүрэндэ тушаагдахаар хараалагдана.

Наймадахи табан жэлэй туршада эдеэ хоолһоо бэшэ продукци худалдалга нилээд дээшэлээ. Совет ороной диилэнхи гэр бүлэнүүд холодильник, телевизор, хубсаһа угаадаг машинануудаар хангагданхай.

1966—1970 онуудай туршада хамта дээрээ 518 миллион дүрбэлжэн метр гэр байранууд ашаглалгада оруулагдажа, 55 миллион шахуу хүн гэр байраяа үргэдхэһэн, һайжаруулһан байна. Арад зоние хангаха хэрэг һайжаржа, элдэб янзын хангамжын хэмжээн хоёр дахин, хүдөө нютагуудта 3 дахин ехэ болоһон байна.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада 565—575 миллион дүрбэлжэн метр гэр байра, гол түлэб ороной зүүн зүгэй районуудта баригдаха юм. Энэнэй ашаар 60 миллион гэр бүлэ шэнэ байрануудта орожо түбхинэхэ юм.

Хүн зоной ажабайдалай хэмжээе элдэб янзын онол аргаар дээшэлүүлжэ болохо байна. Нэгэдэхеэр, хүдэлмэришэд, алба хаагшадай салин, колхознигуудай ажалай түлбэри дээшэлүүлһэнэй, мүн нийтын хэрэглэмжын фонднуудһаа үгтэдэг түлбэринүүд ба хүнгэлэлтэнүүдые улам ехэ болгоһоной ашаар энэ зорилго бэелүүлэгдэжэ болохо байна. Хоёрдохёор, гүрэнэй эд товарай розничнэ үнэ сэн доошолуулагдаһанай, алба налог бага болгоһоной гү, али болюулһанай ашаар энэ зорилгые бэелүүлжэ болохо. Ушар тиимэһээ ажалшадай байдалые һайжаруулхын тула ямар замаар ябажа, арад зоной ажабайдал улам һайжаруулха ёһотойб гэһэн асуудалда харюусаха ёһотой болонобди. Ажалшадай салин хүлһэ дээшэлүүлхэ гү, али эд бараанай розничнэ үнэ сэнгые доошолуулха гү гэһэн асуудал хоорондоо нилээд ехэ илгаатай. Тиимэһээ имагтал энэ үе сагта ямар замыень шэлэжэ абахаб гэһэн асуудал ороной экономическа политикын нэгэ шухала шата болодог гэзшэ.

Буряадай АССР-эй экономико болон соёл культурын хүгжэлтэ, арад зоной ажабайдалай улам һайжарһан ушар ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай тодо гэршэ болоно. Республика доторнай промышленна болон хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ жэл бүри ургана. 8-дахи табан жэлэй туршада промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 64 процентээр, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ 22 процентээр нэмээ. Үнгэрэгшэ түсэбтэ табан жэлэй туршада диилэнхи олон зоной салин хүлһэн дээшэлүүлэгдээ. Республикын бүхы ажалшад салин дээрээ нэмэжэ, 20 процент коэффициент абалсана.

Республикын хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай жэлэйнь дунда зэргын салин хүлһэн 1965 ондо 102,3 түхэриг байһан һаа, 1970 ондо 130,3 түхэриг болоо юм. Нийтын ажахынуудһаа колхознигуудай абадаг олзо доход нилээд дээшэлээ. Нийтын хэрэглэмжын фонднуудһаа ажалшадта үгтэдэг түлбэринүүд жэлһээ жэлдэ ургана. Байгша оной эхеэр 125 мянган хүн гүрэнэй пособи, пенси абадаг байба.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада санаторинууд, амаралтын байшангууд болон туристнуудай базануудта 146.4 мянган хүн амараа.

Бэеын элүүрые хамгаалха хэрэг арад зоной ажабайдал һайжаруулха хэрэгтэ сэхэ хабаатай. Буряадай АССР-эй тогтоогдохоһоо урид республика доторнай 3 больница, 14 врач байһан юм. Мүнөө республика соомнай 1550 врач тоологдоно.

Гэгээрэл ба соёл культурада ехэ мүнгэн һомологдоно. Һургуулинууд, үхибүүдэй саадуудай, багшанар болон хүмүүжүүлэгшэдэй тоо жэлһээ жэлдэ ургана. М… һургуулигүй хүн рес… торнай үгы.

Байгша оной январи… дээгээр, юрэнхы, эрдэмэй… нуудай һурагшадай тоо… ган байба. Дээдэ ба ду… һуралсалай һургуули… дентнэр 41,7 мянган… Буряад республикада… жатай зохид, ууралаар… лагдадаг гэрнүүд олоо… Үнгэрэгшэ табан жэл… 1,4 миллион дүрбэлж… баригдаа. Юһэдэхи т… туршада 1,9 миллион… метр гэр байра, 25 м… шын багтаха шэнэ һу… 18 мянган һууритай… наһа хүсөөгүй үхибү… зургаанууд, хамта дээрээ… той больница, 11—12… нэй багтажа һуухаар… ресторанууд, 1260 һу… тэри ба амаралтын байш… ригдахаар хараалагдана.

Арад зоной ажаһуудал… гын хэмжээн табан жэл… хоёр дахин, харин хүдөө… та гурба дахин ехэ бол…

Эд бараанай эрьеса… соо 40 процентээр, мебе… гэ 70 процентээр… тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Манай парти, пр… КПСС-эй XXIV съездын… ринүүдые бэелүүлэн, со… ажабайдалые саашадаа… жаруулха гэһэн эконом… зорилгоёо хэлбэришэгү… лүүлжэ байнхай. Тиимэ… вет арадай эршэтэ аж… зорилгоо бэелүүлхэдэ… нүхэсэл болохо байна б…

Е. РИН…
экономикын эрдэмэй …

Бидэ гэр бүлөөрөө 1965 ондо Борьёогой совхоздо нүүжэ ерээ һэмди. Шэтын областиин Красночикойск райондо ажаһууха үедөө хонин ажалтай бага зэргэ танил болоһон байгааб. Тиимэһээ совхоздо ерэһэн сасуумнай, хонишон болгожо эльгээгээ һэн. Түрүүшээр нэгэ отарада һарын туршада хурьга харууһалалсабабди. Уданшьегүй Гадянов гэгшын даажа байһан эхэ хонидой отара тушаажа абахые дурадхаба.

Тиигэжэ 1966 ондо анха түрүүшынхеэ бэеэ дааһан хонишон боложо, хурьга абажа туршагдаа: зуун эхэ хониһоо 95 хурьган түлжүүлэгдэһэн юм.

Хэрбээ нэгэ нимэ юумэнэй болоогүй һаа, һураггүй олон хурьгад абтажа магад бэлэй. Этээл тэрэ үедэ хонидой байра баригдажа дүүрээд байба. Зүгөөр энэнь ехэ хүйтэн байшоо. Нарай мал даарагадаа дээрэ дээрээ хэбтэжэ, дарасалдажа, олохон хурьгад хосороо.

Энээниие хараадаа абажа, хойто жэлынь үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эртэнһээ эхилээбди. Хонидой дал хото һайса дулаалагдаа. Энэнэй ашаар хойто жэлдэнь зуун эхэ хонин бүриһөө 106 хурьга түлжүүлһэн байнабди.

Тэрэнэй удаадахи жэлдэ шэнэ түрэхэ зуһаг хонидой отара тушаажа абаа һэмди. 1970 ондо түрүүшын түл абтаад, зуун хониһоо 115 хурьган түлжүүлэгдэжэ, хонин бүриһөө 4,5 килограмм нооһон хайшалагдаа.

Үнгэрһэн жэлдэ илангаяа үндэр амжалта туйлагдаба. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын ондо зуун эхэ хонидһоо 127 хурьгад абтажа, бүрин бүтэн түлжүүлэгдээ. Жара-далан хурьгадай дутуу түрөөгүй һаа, бүришье һайн дүн туйлагдаха һэн. Теэд эндэ өөһэдөөл алдуу хэһэн байгаабди.

Урзанда манай байраһаа холо бэшэхэнэ зеленко тарягдаһан юм. Тэрэ зун хура бороо багатай байжа, горитой ургаса гараагүй. Тиимэһээ тэрэ зеленкоёо хуряангүй орхижо, энэнь манда ехэ зохид бэлшээри боложо үгөө. Хониднай хорёоһоо гараһаар лэ тэрээн руу харайлдадаг байба. Түл абаха хаһа газаа хүрэжэ ерэнхэй. Эгээл тэрэ үедэ орой һанаанда ороогүй юумэн үзэгдэжэ эхилбэ. Хотон соомнай шиг нойтон бии болобо. Хэдэн амигүй хурьгад түрэбэд. Мэргэжэлтэдтэ хандаад туршаабди. Зүгөөр хэншье энээнэй шалтагаание тодорхойлжо шадаагүй. Зеленкоһоол болоо гэжэ өөһэдөө тухайлаа бэлэйбди. Отараяа поли тээшэ эльгээхэеэ болибобди. Тииһээ хонид дутуу хурьга гаргахаяа болёо. Зелёнко—һайн тэжээл. Гэбэшье үнгэрүүлээ һаа, һайтай байдаггүй. Хурьгалха дүтэлһэн хонидые зеленкын газар дээрэ бэлшээжэ болохогүй, ехээр эдюулһэнэйшье хэрэггүй. Тингэжэ алдууһаа һургаал абаа гэзшэбди.

Ямар аргаар совхоз дотор эгээл һайн үрэ дүн туйлагдааб?

Хониднай зун, намарайнгаа таргые табяагүй, шадал һайнтай үбэлжэнэ. Тарган эхэ хонидһоо элүүр энхэ, өөдэргэн түл абтадаг ха юм. Хоёр зуугаад шахуу эхир хурьгад гараа. Эхэ хонид һүөөрөө хурьгадаа бардам садхаадаг һэн. Эдэ бүгэдын ашаар лэ олон хурьгад абтажа, бүтэн бүрин эхэһээнь илгагдаа. Нооһо хайшалха түсэбөөшье үлүүлээбди. Хараалагдаһан 3,6 килограммай орондо хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 4.5 килограмм нооһон хайшалагдаа.

Байгша ондо нимэ уялга абанхайбди: зуун эхэ хониһоо 120 хурьга абажа түлжүүлхэ, хурьган бүхэнэй амидын шэгнүүрые 25 килограммда хүргэжэ эхэһээнь һалгааха, нэгэ хониһоо 4.5 килограмм нооһо хайшалха зорилго табигдана.

Ехэ зорилго урдаа табяад байнабди. Тиимэһээ бүри эршэтэйгээр ажаллаха бологдоно. Хоёр хүн бүхэли отарын хамаг ажал хэжэ үрдихэгүй ха юм даа. М. Плюснин гэгшэ бидэнтэй хүдэлдэг байһанаа январиин 18-һаа үзэгдэхэеэ болишоо. Тэрээн тушаа шанга хэмжээ абахаар.

Хонин һүрэгые үсхэбэрилгэ тухай асуудал ехэ удха шанартай. Энээнтэй дашарамдуулан, хонин ажалай «тарилга» гэхэ гү, али үрэжүүлгэ тушаа хэдэн үгэ хэлэхэ һанаатайб.

Зарим түрүү ахалагша хонишод отарынгаа хонидто искусственна үрэжүүлгэ өөһэдөө хэдэг. Тиимэ тула эхэ хонидой отара дээрэ хүдэлхэеэ ерэһэн түрүүшынгээ үдэрһөө хойшо бишье искусственна аргаар үрэжүүлхэ технологи шудалхые оролдооб. Техник-үрэжүүлэгшэдэй тусгаар курсада һуралсааб. Баян дүршэлтэй хонишодтойшье хөөрэлдэжэ, зүбшэл заабаринуудые абадагби.

ТАНИЛСАГТЫ: ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

ОРОЛДОЖО ХҮДЭЛХЭДЭЛ АМЖАЛТА ЕРЭДЭГ

„Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ахалагша хонишон Д. Свистуновой хөөрөөнһөө

Жэл бүри отарынгаа хонидые искусственна аргаар үрэжүүлнэб. Энэ харюусалгатай кампанида ехэ анхаралтайгаар бэлдэнэб. Искусственна үрэжүүлгын пунктые эмхи гуримтай болгожо ерээд, шухала зэр зэмсэгүүдээ шалгажа үзэдэгбди. Үрэжүүлгын хүдэлмэриие 18—19 хоногой туршада дүүргэдэгбди.

Ороондо орохо болоһон хонидые гансал үглөөгүүр илгагшаб. Үдэшэлэн илгаха гэжэ туршааб, зүгөөр юушье боложо үгөөгүй. Теэд үдэртөө нэгэ дахин илгаадшье байбал хамаагүй гэжэ бодогшоб. Үдэр бүхэндэ дүшэ-табин хонидые үрэжүүлээд байхадаа, 15—20 хоног дотор энэ хүдэлмэрээ дүүргэжэ үрдидэгбди.

Жэл бүри октябриин 1-һээ энэ хүдэлмэри эхилнэб. Мүн энэ үеһөө эхилэн эхэ хонин бүхэндэ 400—500 грамм талха тарянай зүйл үгтэнэ. Түл абалгын дүүрэтэр талха тарян таһалгаряагүй эдюулэгдэдэг. Эдэ бүгэдэ, нэгэдэхеэр, эхэ хонидые тарган байлгаха, хоёрдохёор, түрэхэ малай хээлиин жэгдэ һайнаар хүгжэхэ, гурбадахяар, эхир ба өөдэргэн дориоун хурьгадые олоор абаха арга боломжо олгоно.

Үрэжүүлгын хүдэлмэри үнгэргэхэ үедөө үрэһэнэй шанарта онсо анхарал хандуулнаб. Тиимэһээ түрүүн микроскоп доро хаража шалгадагби. Мүн үрэжүүлгын технологи нарийнаар сахихые оролдогдоно. Юрэдөөл, һубайрһан хонид байдаггүй.

Түл абалга ба түлжүүлгэ—шухалашье, харюусалгатайшье хэрэг. Энэнь бүгэдэндэ мэдээжэ ааб даа. Хурьга ямараар абанаш, хайшан гэжэ түлжүүлнэш — тэрээнһээ хонишоной амжалта дулдыдадаг ха юм.

Кошарно-базова аргаар хурьгадаа түлжүүлнэбди. Таһалгануудые хэжэ, хурьгадые ехэ багаарнь хубаарилан харууһалнабди. Түрүүн хонидой түрэмсөөр нэгэ нэгээрнь байлгаад, хурьгадаа голоо һаань, үшөө хоёр-гурба хонуулаад, таба-зургаагаараа байлгадаг таһалгада оруулнабди. Байн байтараа гуша-дүшэн, зуун хурьгад нэгэ таһалгада байлгагдана. Харин эхир хурьгад аминдаа таһалга соо харууһалагдадаг.

Хурьгадые хүхүүлхын туладал эхэ хонид сакмануудай байдаг таһалга соо оруулагдана. Бэшэ сагтань газаа гү, али бэлшээрндэ ябана.

Хурьгадай эдеэлхэ «столово» гээшые хэрэглэдэг болоһоор үнинэйбди. Хотон соо, мүн газаашье тэрэниие эмхидхэнэбди. Мүн эндэшье өөһэдын илгаа бии. Хурьгад эхынгээ байһан газарһаа ондоо тээшэ ошожо, гарай тэжээл даб дээрэ эдижэ үгэхэгүйдөөшье магад. Харин урдань үбһэ, зеленко эдижэ һураһан газартань лэ «столово» эмхидхэхэ хэрэгтэй. Тэрээн руу орохо, гараха нүхэнүүдые хэнэбди. «Столово» соонь боолто боолтоор уяжа үлгэгдэһэн үбһэ, зелёнко, мүн хобто соо хэгдэһэн талха тарян, мел, модоной хөө, бүлеэн уһан ходо байлгагдадаг.

Энээнэй һайн талань юуб? Хурьгад эхэеэ хүхэһэнэй удаа үбһэ, тэжээл эдихээ хажуудахи таһалга руу өөһэдөө ородог. Нарай малые нимэ аргаар эдеэлүүлжэ эхилһэнһээмнай хойшо хурьгад шэгнүүрээ ехэ түргэнөөр нэмэдэг болоо.

Хонидой түлэг хурьгалха үедэ хурьгашад һүниндөө ээлжээгээр манадаг. Эндэмнай ветаптечкэ бии. Шприцүүд, шухала эмүүд байлгагдана. Хэрбээ малай тиимэ хүндөөр үбдөөгүй һаа, ветврач гү, али ветфельдшерые дуудаһанай үлүүдэ, өөһэдөө аргалнабди.

Хурьгадай хойноһоо анхаралтайгаар адаглажа байха шухала. Садатараа эдеэлһэн үгыень ойлгожо байха хэрэгтэй. Нарай малые ехээр үлдэхөөжэ болохогүй. Эдэ бүхы эрилтэнүүдые жэнхэдгүй сахяад байбал, хурьгад гарза хоролтодо орохогүй. Хурьгашан бүхэн өөрынгөө харадаг сакманай түлөө харюусаха зэргэтэй, гэбэшье ахалагша хонишон бүгэдынь хойноһоо хинажа байха үүргэтэй юм.

Эхэ хонидые тарган байлгаһан дээрэһээ түл олоор абанабди гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Зун, намарай үедэ бэлшээрнеэ бодомжотойгоор хэрэглэнэбди. Мүнөөшье үглөөгүүр үбһэ үгөөд, арбан часһаа үнгэржэ байхада отараяа хээрэ гаргаад, үдэшын табан час болотор адуулнабди. Бэлшээриһээ ерэһэн хойнонь талха тарянай зүйл үгэнэбди.

Манай ажахыда отара бүхэндэ 25—30 гектар зелёнко таригдадаг юм. Тэрэ зелёнко хуряагдадаггүй, хонидоо сэхэ поли дээрэнь адуулнабди. Үбэлжөөндэ али бүхы эдишээр элбэг ороһон тула өөһэдынгөө зелёнкын газарта малаа бэлшээгээдүйбди. Хабар хэрэгтэй болохо бшуу. Түл абалгын дүүрэһэн хойно хонидоо эндэ бэлшээжэ, тамир тэнхэйень тэхэрюулхэ һанаатайбди.

Хурьга абалгын эхилтэр хонидойнгоо байрые түгэс бэлдэжэ үрдихэ гэзшэ тон шухала. Бидэ намар байхаһаа эхилээд, малайнгаа хашаа дулаалнабди. Нүхэ һүбэнүүдыень шабаад, ханануудынь, потолоогынь избёосхоор сагаадаһабди, тусгаар хоро сүршэнэбди.

Таһалга хэхэ хабтагай, бусадшье хэрэгтэй зүйлнүүдые эртээнһээ суглуулжа абадагбди. Үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэжэ, зөөжэ абахые оролдонобди.

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэл бүхы орон доторнай дэлгэрээд байна. Мүн манайшье коллектив хонин ажалай халуун хаһые эмхи гуримтайгаар үнгэргэжэ, абаһан уялгануудаа бүримүһэн дүүргэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана.

Хонишоднай бии байһан али бүхы арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, хонин һүрэгэйнгөө тоо толгойе олошоруулха, нооһо хайшалха табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэл соо дүүргэхээр шиидээ.

В. ЖАРКОЙ, Б. ЖИГЖИТОВ
гэгшэд бэшэжэ абаба.

Мухар-Шэбэрэй аймагай … мя Ленина» колхозой … кын отделениин залуу … Екатерина Георгиевна … эрхимээр ажаллана. … 1971 ондо Екатерина Г… ажалай эрхим амжалта … Нютагай үүлтэрэй үнеэн … 2423 килограмм һү һаа… гаяа нилээд үлүүлэн … һэн байна.

Республикын хүдөө аж… рүүшүүлэй зүблөөндэ х… һан энэ залуу һаалишан … обкомой, Буряадай АССР-… нистрнүүдэй Соведэй Хү… грамотада хүртэһэн байна … эй байгуулагдаһаар 50 ж… баярые нэрэтэй түрэтэйн… таха гэһэн мүрысөөндэ ор… Екатерина Георгиевна ажал… хэн оролдосо гарган ажал…

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Г. Иванова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ …

АХЫН АЙМАГАЙ «УЛААН-АХА» КОЛХОЗДО ЕГОР СОДБОЕВИЧ БУДАЕВ ДУЛМА ДАНЗАНОВНА НҮХЭРТЭЕЗ 15 ЖЭЛЭЙ ТУРШАДА КОЛХОЗОЙНГОО ДҮҮ САГААН ХОНИН ҺҮРЭГЫЕ ХАРУУҺАЛНА. ҮНГЭРЭГШЭ ЖЭЛДЭ ЭДЭ ХОНИШОД 100 ЭХЭ ХОНИН БҮРИҺӨӨ 75 ХУРЬГА АБАЖА ТҮЛЖҮҮЛҺЭН ЮМ. ҺАЯЛДАЙ МЭДЭЭГЭЭР ТЭНДЭХИ ХОНИШОД ДААЖА АБАҺАН 270 ХОНИНҺОО 225 ХУРЬГА АБАНХАЙ.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШ…

ШУУРГАТА ҺҮН…

Январь һарын янгинама хүйтэн үдэрнүүдэй нэгэн бэлэй. Энэ үдэшэ хүнэй газаашье гарахын аргагүйгөөр саһа бордоһо үрхирүүлэн шуургалба. Долгор хүгшэн пеэшэнэйнгээ амһарта һууһанаа сонходоо ошожо, бүтүү харанхы руу шэртэхэдэнь, гансал хагсуу һалхинай эшхэрхэ һүрөөтэйгөөр дуулдана.

Долгор хүгшэн үбгэнөө хүлеэжэ ядан байтараа үргэһэниинь хүрэжэ, унтажа хэбтэһэн басаганайнгаа хажууда ошоод, «Люда, бодол даа, абамнай ерээгүй, хүйтэн хубсаһаар ошоо һэн, яажа ябана хаб. Дэгэлынь абаад, хонидой байрада ошоёл даа. Һүниндөө хурьга абалсахаяа үлэшоо гү даа» гэжэ хүгшэн гэмэрэн үгэлнэ. Наймадахи классата һурадаг басаганиинь нойрмоглон, «баабай ерээгүй гү?» гэһээр бодожо хубсалба.

Шуурган дундуур Люда эжыгээ хүтэлөөд, хонидой байра тээшэ яаралтайхан ябаба.

Шэнээр баригдаһан хонидой ехэ байрын сонхонуудаар гал ялабхина. Досоонь яһала дулаан. Хүгшэн дүтэлжэ ошоһоор үбһэ буулгадаг хорёо руу хараад, эдэмнай ерээгүй гээшэ гү гэжэ бүри ехээр һанаагаа зобошобо. Тэдэ хоёрой улаан буланда орохоёо ябатар, хонидой байрын үүдэн сэлигдээд, сагаан пулаадтай басаган гаража ерэбэ. Долгор хүгшэн тэрэниие хараһаар:

— Сэрэн-Ханда гүүп даа, — гэбэ.

— Тиимэ. Үгы, та Людын эжы гүт? Энэ хүйтэндэ хаана ошохоёо ябанат? — гэһээр гайхан дүтэлбэ.

— Үбһэндөө ошоошоднай ерээгүй гү?

— Ойбойн добуунда хүрэнгүй ябатараа тракторнай эбдэрээ, — гэн, Володя ерэжэ ондоо трактор абаад ошоо һэн. Андрей бидэ хоёр үлөөд, бүхэли үдэртөө тухашаржа байнабди, — гэжэ Сэрэн-Хандын хэлэхэдэ, Долгор хүгшэн:

— Ай, золигшни, даарàжа зүдэршэхэгүй юм аа гү? Залуушуул ошог гэһээр байтарни, талиина һэн, — гэжэ хамар дороо гүбэрбэ.

— Людын эжы, һанаагаа бү зобогты, полхообник Володя Шагдар Лобсоновичто Аюша абгайтан һаа даха абаашана һэн, — гэжэ хэлээд саашалхадань, Долгор хүгшэнэй сэдьхэлынь тэгшэржэ, Сэрэн-Хандые дахан гэшхэлбэ. Улаан булангай гэртэ ороходонь, тэндэ арбаад хурьган байба. Долгор хүгшэн ехэл гайхангяар:

— Үдэшэнэй иимэ олон хурьган гараба гү? — гэжэ асууба.

— Хорёод хонин хурьгалаа, бэшэниинь клеткэ соогоо, эдэшни хурьгаа голоошод, — гэжэ Сэрэн-Ханда ойлгуулаад, хонидоо эрьехэеэ гараба. Долгор хүгшэн Людэеэ тэрэ басагантай хамта ябуулаад, өөрөө тэндэ байһан хонидой дэлэнгэйнь нооһо хайшалжа, хурьгадыень хүхүүлнэ.

Үнгэрһэн зун Галбайн отделени хонидойнгоо байрые шэнээр бариһан юм. Энэ ехэ барилгада хонишодой бригадые даагша Шагдар Лобсонович Шарнаев бүхы хүсэеэ гарган хүдэлжэ, аргагүй һайнаар барюулһан бэлэй. Мүнөө эндэнь дүрбэн отара үбэлжэнэ. Энэ дулаан, һаруул, сэбэр байра соо байһан хонид, хурьгад тобир тарганууд. Ажаллажашье байһан хүнүүдтэнь амар болонхой.

Томошог болоһон хурьгадай таһалга соогуур набшуурга хүхэ үбһэ тараажа ябаһан Андрей Софьин үндыжэ, хүлһөө аршаад:

— Сэрэн-Ханда, гурбадахи клеткэ соохи хурьгадаа угжаарай, тугаархана тухамни болонгүй гарашоо һэм, — гэбэ.

— Зай, зай, мүнөө нарай хурьгадаа хүхүүлээд ошохоб, — гэжэ харюусаад, Сэрэн-Ханда эхэ хонидой хобоо соо талха тарянай зүйл хэнэ. Энэ залуу басаган 1968 ондо арбан класс дүүргээд, хонишон болохо хүсэлэнтэй байһанаа отделениин эрхилэгшэдэ мэдүүлээ һэн. Тиигэжэ Шагдар Лобсоновичой даадаг отарада хурьга шанаар ороо бэлэй. Сэрэн-Ханда түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ үнинэй хонишон Аюша Ангархаев, Андрей Софьин гэгшэдһээ һургаал, заабари абан, нялха нарай хурьгадтаа бүхы һаналаа табижа, ехэ наринаар хүдэлһэн юм. Нэгэ жэл хурьгашанаар хүдэлһэнэйнгөө удаа Сэрэн-Ханда хоёрдохи жэлдээ өөрөө отара даажа абаһан байна. Ажалдаа үнэн сэхэ, бүхы сэдьхэлһээ хандажа, һайн дүнгүүдые туйладаг Сэрэн-Ханда 1969 ондо комсомолой путёвкоор Ленин багшын ажаһууһан нангин газарнуудаар аяншалһан юм.

Һайхан сэдьхэлтэй, даруу зантай энэ басагые «Восточные Саяны» колхозой гэшүүд үнгэрһэн зун сомоной Соведэй депутадаар һунгаһан байна.

Эшхэрһэн шуурганай һүүлээрхи аалин намдуу байдалые доһолгоһон тракторай хүнхинөөн самаряатан дуулдаба. Тиихэдэнь Андрей

Сэрэн-Ханда хоёр үбг… тан гаража, хорёогой … бэдэ…

ШЭНЭ ИЛАЛТА ТЭЭШЭ

(Аймагай Соведэй сесси дээрэһээ тэмдэглэл)

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ республика дотороо адууһа мал олоор үс...лдэг ажахынуудтай аймагуу... болодог. Тэндэ хонин һү...ну ба механай тусхай шэглэл... эбэртэ бодо мал олоор үсхэбэри... һүүлэй хэдэн жэлэй турша аймагай совхозуудай хүдэлмэри... адууһа малайнгаа тоо тол... олошоруулха, ашаг шэмыень ...лулха талаар зарим тэды ам... туйлаһан байна.

...дэхи табан жэлэй түрүүшын ... аймагай ажахынууд гүрэндэ ...удагэ, һү худалдаха түсэ... дүүргээ. Мүн үхэр, хо... тоо нилээд олошороо. Эндэ...ынын совхозой малшад, та... аймаг соогоо эрхимлэнэ. Тэ... мал ажалай продукци гүрэндэ ... талаар хараалагдаһан тү... уялгаяа амжалтатай ... Хэдэн жэлэй урда тээ энэ ... экономикынгоо талаар гээг..., хододоо гарзатай байдаг һэн. ...жэлые энэ совхоз 150 ... гаран түхэриг олзотойгоор ... байна. 1971 ондо ороо...ганай, тэжээлэй ургамалнуу... бэшэ ургаса хуряагдаа.

Аймагай хүдөө нютагуудта һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо 12 миллион түхэригһөө үлүү сэнтэй капитальна барилга хэгдээ. Эбэртэ бодо малай, хони хурьгадай олон шэнэ байранууд баригдажа, ажахынуудай бүхы мал дулаан байрада үбэлжэдэг болонхой. Һаалиин фермэнүүдтэхи хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха талаар мүн лэ ехэ ажал хэгдэһэн байна. Жэшээлэн хэлэбэл, 3548 үнеэдэй байра соохи шэбхэ оньһон аргаар сэбэрлэгдэнэ, 1500 үнеэн машинын хүсөөр һаагдана. Эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха шэнэ 6 пункт баригдажа, ашаглалгада оруулагдаад, мүнөө хүдэлжэ байна.

Хэжэнгын аймагта хоёр леспромхоз, «Сельхозтехника» нэгэдэл, «Бурводстрой» трестын нүүдэл оньһожоруулагдамал колонно, барилгазаһабарилгын участок, тоһоной завод болон бусад предприятинууд хүдэлдэг. Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци худалдаха үнгэрһэн жэлэйнгээ даабари сүм дүүргэжэ шадаа. Худанай леспромхозой, тоһоной заводой коллективүүд илангаяа һайн дүнгүүдтэй.

Аймагта соёл культурын, худалдаа наймаанай, медицинын эмхи зургаануудай, һургуулинуудай шэнэ байшангууд олоор баригдаа, баригдажашье байһаар. Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэдэ, олонхи һургуулинуудай һурагшад нэгэ халаанда һураха хараалагдана. Зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай коллектив үнгэрөөшэ жэлдэ муу бэшээр ажаллажа гараа.

Гэхэтэй хамта, аймагай арадай ажахын, соёл культурын хүгжэлтэдэ нилээд ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Нэн түрүүлэн эндэхи хүдөө ажахын гол һалбари — мал ажал хүгжөөлгэ дутагдалтай гэжэ тэмдэглэмээр Олон үнеэд, хонид һубайржа, жэл соо ажахыда ямаршье олзо доход үгэнэгүй. Тиихэдэ хэдэн зуугаад үхэр, хони хурьгад элдэб шалтагаанаар гарзална. Эхэ малай һубайралга, үхэр ба хонидой олоор гарзалалгаһаа боложо, аймагай совхозууд мүнгэ зөөриин ехэ гарзада ороһон байна. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын ондо аймаг дээрээ һү, мяха үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Тиимэһээ социалис уялганууд тухай хэлэһэнэйшье үлүү ха.

Эндэхи совхозуудта хүдөө ажахын мэргэжэлтэд жэл бүри олошоржо байна. Тиигэбэшье адууһа малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар биратай юумэн хэгдэнэгүй. Һайн үүлтэрэй мал жэл бүри абадаг байбашье, тэдэнэй харууһалга, эдеэлүүлгэ зоотехническэ заабариин ёһоор эмхидхэгдэнэгүй. Совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон тоо бүридхэлэй хүдэлмэрилэгшэд ажахынуудта экономическа хүдэлмэри һайжаруулха, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар тон һулаар хүдэлнэ.

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ газар тарялан, мал ажал саашадань хүгжөөхэ талаар совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ ехэхэн зорилгонууд табигданхай. Жэшээ болгон, хэдэн тоо, баримтануудые дурдамаар. 1972 ондо аймаг хамта дээрээ 44000 центнер орооһо таряа, 25600 центнер мяха, 41500 центнер һү, 4325 центнер нооһо гүрэндэ тушааха түсэбтэй. Энэнь нёдондонойхиһоо нилээд ехэ болоно. Тиихэдэ эбэртэ бодо малай, хонид болон адуу моридой тоо толгой нилээд олошоруулагдахаар хараалагданхай. Совхозуудай хүдэлмэришэд бүри дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые баталан абанхай.

Энэмнай тон харюусалгатай, гүрэн түрын удха шанартай хэрэг гээшэ. Хараалагдаһан түсэб, абаһан социалис уялгануудаа амжалтатай бэелүүлхын тулада нэн түрүүлэн хабарай тарилгада эртээнһээ эхилжэ һайнаар бэлдэхэ, ниитын малай үбэлжэлгые, түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ шухала. Адууһа мал үсхэбэрилгэдэ дайралдадаг дутагдалнуудые дары усадхаха, эхэ малай һубайрха, үхэр ба хонидой гарзалха ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ хэрэгтэй. Энэ асуудалаар совхозуудта ажалладаг хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүргэ ба харюусалгые эрид дээшэлүүлмээр гэжэ һанагдана. Тиихэдэ малшад ба хонишодые, таряашад ба механизаторнуудые соёл культурын, худалдаа наймаанай, медицинын, һуудал байдалай талаар гүйсэд хангаха асуудал ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, нютагай Соведүүдэй үдэр бүриин анхаралда абтаха зэргэтэй.

Үнгэрөөшэ жэлэй туршада Хүртэйн леспромхозой, «Бурятцелинстрой» трестын 335-дахи колоннын, харгы заһабарилгын участогай болон бусад коллективүүд ехэ дутагдалтайгаар хүдэлжэ гараа. Гансахан Хүртэйн леспромхозой хүдэлмэрилэгшэд жэл соо 30 мянган кубометр модо түсэбһөө дутуугаар арадай ажахыда үгэһэн байна. Аймагай худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой эмхинүүд эд бараанай эрьесын жэлэй түсэб оройдоол 90,2 процент дүүргэбэ.

Үнгэрһэн жэлэй ажахын зарим дүнгүүд, дутуу дунданууд тухай аймагай Соведэй һаяхан болоһон 5-дахи сесси дээрэ тодорхой хөөрэлдөөн болоо. Сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсаһан депутадууд 1972 ондо аймагай арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб, шэнэ жэлэй бюджет баталан абаһан байна.

Б. ВАНЧИКОВ,
манай корр.

ЖЭЛЭЙ ДҮН СОГСОЛЖО БАЙХАДАА

АШАНХИ ЗОРИЛГОНУУДАА ТОДОРХОЙЛБО

...дэхи табан жэлэй түрүү... жэлые али зэргээр түгэс... тухайгаа аймагай ажахы... малшан бүхэн хаража ... саашанхи зорилгоёо то...йлжо байна.

...яхан Ахын аймагай мал ... түрүүшүүл Орлик тос... сугларжа, ажал хүдэлмэ...лайгаа хэлсэбэд.

...магай хүдөө ажахын хү...рилэгшэд 1971 ондо аба...циалис уялгануудаа нэрэ...рэтэйгөөр бэелүүлхын ту...бхы хүсэ шадалаа, һанаа ... гарган ажаллаа. Энэ...лаар аймаг мал ажалай ...тнуудые гүрэндэ худал... түсэбөө дүүргэжэ, гүрэ... урда сүм тоособо. Гү... һү худалдаха түсэбөө ... 158.9 процент, нооһо ... процент, мяха — 103 ...нт дүүргэһэн байха юм. ... үйлэдбэрилхэ түсэбөө ...ан Аха», «Коммунизм», ...лет Октября» колхозууд ...эн дүүргэһэн. Мүн һү үй...рилхэ түсэбөө «Улаан ... ба «50 лет Октября» кол... амжалтатайгаар дүүр... 1971 оной үедэ аймагай ...үүдай бригадануудай дун...рэһэн социалис мүры... «50 лет Октября» кол... дүрбэдэхи бригада (бри...нь Мунконов М. Л.) ... КПСС-эй райкомой болон аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаба.

Гадна 9-дэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ социалис ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ шэнэ хүнүүд олон ороо. Тэдэнэр хадаа аймагай колхозуудай һаалишад, хонишод, механизаторнууд, барилгашад, луговодууд мүн.

Хэды тиибэшье үшөөл дутуутайгаар ажаллаабди, ашаглагдаагүй арга бололмжонууд бии гэжэ элидхэлшэ, аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Унжуев Д. С., «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Аюшеев Г. Н., «Улаан Аха» колхозой ахамад зоотехник нүхэр Будаев Д. Б., Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшан нүхэр Будаев Р. Ш. ба бусад олон түрүүшүүл тэмдэглэбэд.

Нэн түрүүн малай һубайралга ехэ. 100 эхэ мал бүриһөө оройдоол 52 тугал, 52 хурьган абтаа. Энэ юу харуулнаб гэбэл, аймагаймнай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд малые искусственна аргаар үрэжүүлхэ энэ шухала ажалда анхаралаа багаар табина. Саашань адуу малай гарза ехэ гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад онсолон тэмдэглэбэд. Жэшээлхэдэ, 1971 ондо хамта дээрээ 760-аад эбэртэ бодо мал, 8700-гаад хонид, 110 толгой адуу моридгарзада орожо, ажахынуудта ехэ хохидол ушаруулба.

Мал ажалаа эрид хүгжөөхэ талаар ажал тон ехэ. Нэн түрүүн малайнгаа үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гээшэ шухалын шухала зорилго мүн гэжэ малшад тоолоно. Энэ хүдэлмэри эрхилхын тула ондоо нютагуудһаа үүлтэртэ мал асархаар хараалагдана. Эгээл эндэ мэргэжэлтэдэй үүргэнь тон ехэ байна.

Тэжээлэй бата бааза байгуулха талаар хүдэлмэри бүтээгдэнэ. Шэнэ газар ехээр элдүүрилэгдэхэ, зеленко ба олон жэлэй ургамалнуудые тариха, нуга сабшалангуудаа ашаүрэтэйгөөр ашаглажа, үбһэ абалгые дээшэлүүлхэ шухала.

Түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад ашаглагдаагүй арга бололмжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ, мал ажалаа урагшатайгаар эхилжэ һураха гэлсээ.

Энэ зүблөөн дээрэ Ахын олон түрүүшүүлдэ хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд олгогдоо. КПСС-эй райкомой ба аймагай Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба.

Зүблөөндэ хабаадагшад 1972 оной социалис уялганууды баталан абабад.

Вл. ГАЛСАНОВ.

ХОРИИН АЙМАГАЙ ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг мастерскойдо оёдолшон Долгор Толмачеевна Цыренова хорин гурбан жэлэй туршада ажаллахадаа «Эрхим оёдолшон» гэһэн алдартай болонхой. Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ эрхим оёдолшон шэнэ уялгануудые абаад, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ эрмэлзэнхэй Долгор Толмачеевна нормоёо ходо 150 процентээр дүүргэдэг.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Социалис оронуудаар

...ГОНШЬЕ, ЦЕЛЛЮЛОЗОШЬЕ

...ФИ. (АПН — «Софи-Пресс»). ...адахи табан жэлэй турша ... (1971—1975 онууд) целлю... ба искусственна утаһа үй...рилэн гаргадаг «Свилоза» ...э комбинат ашаглалгада үгтэ... БКП-гэй X съездын Дирек...нүүдээр хараалаганхай. Ду...мүрэнэй эрьедэ, Свиштов хо...дутэхэнэ бодхоогдожо байһан ...томо предприяти СССР-эй ту...мжаар бүтээгдэхэ юм. Тэрэ... проект зохёоходо болгар ба ... 300 мэргэжэлтэд хабаада... байна. «Свилоза» хадаа ка...льна барилгада һомологдо... мүнгэнэй хэмжээгээрээ Кре...ско металлургическа ба Бур... нефтехимическэ комбина...й һүүлээр республика дото... гурбадахи һуури эзэлнэ.

...рилга-хабсаралгын хүдэлмэ... дилэхи ехэ хубинь дүүр..., заһабарилга- механическа ... ашаглалгада оруулагдаа ТЭЦ-... нэгэ турбинань түрүүшын ток ..., Комбинадай Дунай дээрэхи ... хүдэлжэ эхилээ. ТЭЦ-тэ хэ...эй донецкэ нүүрһэ ашаһан са... баржанууд үдэр бүри ... ерэжэл байна. Вискозно цел...ын заводто түхеэрэлгэнүү... хабсаргалта дүүрэжэ байн... Мүнөө жэл тэрэнь түрүү...ээ продукци үгэжэ эхилээ. ... объект — шэнэдхэгдэһэн ба ... утаһа үйлэдбэрилдэг ... түргэнөөр бодхоогдожо байн... Энэнь нимэрхүү продукци ...рилдэг дэлхэй дээрэхи ... предприятинуудай нэгэн бо... юм. Искусственна торгон ... целлофан үйлэдбэрилэн гарга... заводуудай ээлжээн һүүлээрнь ... 1974 оной эсэстэ тус ком... өөрын электронно-тоолол... түбтэй, бүхы хүдэлмэринь ...дай хүсөөр хэгдэдэг болохо. ...рилын дүүрэхэдэ, «Свило... жэл бүри 50 мянган тонно ...лозо, 28 мянган тонно ...ель, табан мянган тонно цел... болон бусад зүйлэй продук...дэг болохо юм.

ХАМТЫН ХҮСӨӨР ХҮҮРГЭ БАРИНА

...ГРАД. (АПН-эй корр.) Юго... Болгари хоёрой хойто хи... Кимок мүрэнөөр гарадаг ... ПРБ-гэй ба СФРЮ-гүрэнэй зургаануу-дай хоорондохи хэлсээнүүдэй ёһоор, хилэ болоһон мүрэн дээрэ хамтын хүсөөр хүүргэ барижа эхилбэ. 102 метр утатай дээдэ талынь барилгые болгар мэргэжэлтэд бэлдэхэ, улэгшэ ажалынь югославууд дүүргэхэ юм. Түсэбэй ёһоор, энэ хүүргэ ерэхэ жэлдэ баригдажа дүүрэхэ ёһотой.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ТЕАТРАЙ 25 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ВАРШАВА. (АПН-эй корр.). Белява хотодохи хүдэлмэришэдэй театр өөрынгөө 25-дахи жэлэй ойе Польшын революционно уран зохёолшо Витольда Вандурскиин бэшэһэн, Лодзиин бүд нэхэгшэдэй ажабайдал ба тэмсэлдэ зорюулагдаһан зүжэгые табижа тэмдэглэбэ. Саарһанай промышленностиин эндэхи предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд театрай гол артистнууд болоно. Үнгэрэгшэ жэлнүүдэй турша соо эндэ 75 зүжэг харуулагдаа, тэрэ зүжэгүүдынь 600 мянган хүн хараа. Театрай коллектив Польшын олон городуудта зүжэгүүдээ харуулһан; мүн Чехословаки ошоһон байна. Тус театрай коллектив хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдал ба ажал тухай зүжэгүүдые гол түлэб харуулдаг юм. Польшын ба дэлхэйн классигуудай драманууд, тэрэшэлэн совет авторнууд — А. Макаренко, В. Маяковский, А. Фадеев болон бусадай зохёолнууд сценэ дээрэһээ харуулагдадаг. Юрэнхыдөө зүжэг табихаһаа урид зүжэг ба тэрэнэй автор тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэдэг заншалтай юм. Польшын мэдээжэ режиссёрнууд ба актёрнууд театрай коллективтэ ехэ туһа хүргэдэг.

ЗАГАҺА ОЛЗОБОРИЛГО ТҮЛЭГ ДУНДАА

ИХЕНЬЯН. (АПН-эй корр.). Корейн загаһашадай халуун хаһа эхилээ. Энэ үе сагаар республикын уһанай эрьедэ минтая гэжэ загаһан һүрэгөөрөө ерэдэг юм. Хойто, Урда Хамгён гэжэ провинцинуудай загаһашад бүхы олзоборилгоһон загаһанай хахадые баридаг. Эдэ провинцинуудай Симпхо, Хонвон, Чхончжин гэжэ городуудта загаһа олзоборилгын томо ажахынууд, консервнэ заводууд, холодильнигууд олон.

Мүнөө олон зуун суднанууд далай дээрэ гаранхай. «Ренаксан», «Ынпхасан» гэжэ траулернуудай экипажнууд амжалтатайгаар ажаллажа байнхай.

Далайн эрьедэхи албашад «далайн бэлэг» абахаар һайнаар бэлдэнхэй. Загаһа буулгаха оньһон техникэ шэнэдхэн һэльбэгдэнхэй, тиимэһээ судна дээрэһээ загаһа буулгаха сагынь үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал, хоёр дахин бага болоо.

Ф. ЛЕСКОВ.

БҮХЭДЭЛХЭЙН КОНКУРС

БУДАПЕШТ. (АПН — «Будапресс»). Венгриин архи нэрэгшэдэй продукци дэлхэй дээрэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг юм. Тус конкурс байгша оной августын 21-һээ 31 хүрэтэр үнгэрхэ байна. Эмхидхэлэй комитет хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Энэ конкурсдо хабаадахаар 45 гүрэн уригдаа. Ороной архи нэрэлгын хэмжээнһээ конкурсдо хабаадаха маркануудынь дулдыдаха. Хоёр миллион гектолитрһээ доошо бэшэ архи үйлэдбэрилдэг гүрэн, жэшээлхэдэ, 30 маркын архи конкурсдо эльгээхэ эрхэтэй. Венгри 60 ондоо маркын архи, харин Советскэ Союзһаа 100 ондоо маркын архи эльгээхэ юм. Энэ конкурстой дашарамдуулан, саад эрхилэгшэдэй уласхоорондын выставкэ эндэ нээгдэхэ.

РЕСПУБЛИКЫН УЛАРИЛ ШЭНЖЭЛЭГШЭД

ХАНОЙН түбэй нэгэ үйлсэдэхи байшан таримал мододой дунда оршодог юм. Эндэ ДРВ-гэй уларил шэнжэлдэг түбэй управлени байдаг.

Арадай засагай тогтоһон түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, ДРВ-гэй Национальна суглаанай Саг үргэлжын комитедэй Түрүүлэгшын орлогшо, профессор Нгуен Сиен энэ метеорологическа албание толгойлдог юм.

ДРВ-е харата муухайгаар бомбодохо үедэ американ авиаци метеорологическа албанда нилээд хохидол ушаруулаа. Бүхы станцинуудай гурбанай нэгэ хубинь һандаргагдаһан гү, али үгы хэгдэһэн байна. Мүнөө дээрээ тэдэнь булта һэргээн бодхоогдожо, иимэ түхеэрэлгэнүүдээр, гол түлэб совет үйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай,—гэжэ Нгуен Сиен тэмдэглээ. — Аха дүү социалис оронуудай мэргэжэлтэд түрүүшын метеостанцинуудые 1954 ондо тодхолсоһон юм. Тэрэ гэһээр манай харилсаа холбоон ходо хүгжэжэ байдаг.

Түбэй метеорологическа албанай лабораторинууд соогуур ябажа харабабди. Эндэ гол түлэб залуушуул ажаллана. Тэдэнэр мүнөөнэй орёо техникые ехэ дуратайгаар шудална. Яаралтайгаар тоолон гаргадаг лаборатори соо инженер Нгуен Ван Туентэй уулзабабди. Тэрэ дүрбэн жэлэй саада тээ Одесскэ гидрометеорологическа институт дүүргэнхэй байба. Тэрээнтэй хамта Одессын институт дүүргэһэн үшөө хэдэ хэдэн хүбүүд ажаллана. Хани нүхэдэйнгөө дүй дүршэлые халан абажа, социалис оронуудай эрдэмтэдэй туһаламжаар, манай метеорологическа албан мүнөөнэй үеын эрилтэдэ хүсэд харюусадаг болонхой,—гэжэ хөөрэлдөөнэй эсэстэ Нгуен Сиен хэлэбэ. — Эхэ ороондоо алба хэжэ, шэнэ ажабайдал зохёохо — энэл даа, манай республикын метеорологуудай гол уялга.

А. ВОЛОДИН,
В. ДАВЫДКИН,
(АПН-эй корр.).

АТОМНА ЭЛЕКТРОСТАНЦИИН БАРИЛГА ДЭЭРЭ

СОФИ. (ТАСС). Болгариин Козлодуйдахи атомна түрүүшын электростанциин барилга хурдан түргөөр хэгдэжэ байна. Барилгын, хабсаралгын 200-гаад бригада эндэхи элдэб барилганиуудта хүдэлнэ. Бүлэг совет мэргэжэлтэд мүн лэ эндэ ажалладаг юм. Атомна электростанци совет проектээр баригдажа, манай Эхэ ороной түхеэрэлгээр хангагдажа байнхай.

Дунай мүрэнэй эрье шадар оршодог багахан хото—Козлодуйдахи атомна электростанци ороной томо барилга болонхой. Зургаадахи түсэбтэ табан жэлэй һүүл багта 80 мянган киловатт хүсэтэй тэрэнэй түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтэхэ юм.

АМЖАЛТААРНЬ ОМОГОРХОН БАЯСАНА

УЛААН- БААТАР. (ТАСС). Коммунис байгуулалтада аха дүү Советскэ Союзай туйлаһан амжалтааарнь монгол арад омогорхон баясана.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ байхадаа, совет арадай туйлаһан амжалта илалтануудые Монгол ороной ажалшадай мэдэжэ байхын тула МНРП-гэй аймагай ба городской комитедүүд ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Советскэ Союзай ажалшадай зохёон байгуулхы ажал хэрэгые тодоор харуулһан фотовыставкэнүүд, стенднүүд соёлой ордонуудта, хүдэлмэришэнэй клубуудта, госхозуудай бригадануудта, улаан булангуудта эмхидхэгдэнэ.

Монголой Арадай Республикын олониитын эмхинүүдэй нэгэн — Монгол-совет хани барисаанай бүлгэм ехэ хүдэлмэри ябуулдаг юм. 200 гара мянган гэхэ гү, али ороной зургаадахи хүн бүхэн тус бүлгэмдэ ородог байна. Энэ бүлгэм Монгол-совет хани барисаанай заншалта һара үнгэргэдэг, Советскэ Союз тухай хөөрэһэн олон ном дэбтэр ба бусад материалнуудые хэблэн гаргадаг.

Аха дүү совет арадай ажабайдал болон ажалайнь амжалтануудтай үргэнөөр танилсаха хэрэгтэнь МНР-тэ хүдэлжэ байһан совет мэргэжэлтэд Монголой үргэн олониитэдэ туһа хүргэдэг юм.

Байгша ондо — СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн жэлдэ — Монгол ороной арад түмэн Соведүүдэй ороной амжалтануудаар ехэтэ һонирхохо байһаниинь дамжаггүй.

ДҮЙ ДҮРШЭЛ ҮРГЭНӨӨР ХАРУУЛХА

СССР-эй ВДНХ-гай директор К. И. МИХАЙЛОВ хөөрэнэ

Юу хэлэхэб, баясамаар тоо бэшэ аал! Арадай ажахын туйлалтануудай выставкые үнгэрэгшэ жэлдэ арба миллион шахуу хүн орожо хараһан байна. Эндэ табяатай зуун миллион экспонадуудай эгээл шухалануудтайнь танилсагша эдэ хүнүүд промышленностиин, эрдэм соёлой, хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэл тухай угаа һонин олон юумэнүүдые хараһан. ойлгоһон байха. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, коммунизм байгуулгын программа бэелүүлэн, совет хүнүүдэй хэһэн эгээл эрхим бүтээлнүүд выставкэдэ орогшодой урда толи соо байһандал тодоор үзэгдэнэ.

СССР-эй ВДНХ-гай директор, Ленинэй шангай лауреат К. И. Михайлов эдэ баримтануудые дурдахадаа, эгээн ехэ энэ выставкэ СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн жэлдэ юу харуулнаб гэһэн хөөрөөнэйнгөө оршол болгоһон байна. Аяар 190 ондоо тематическа выставкэ, харалга тухай хөөрэхэнь даншье бэлэхэн бэшэ. Тиигэбэшье эгээл шухала юумэнүүдтэ—экономикын гол асуудалнуудта зорюулагдаһан экспозицинууд тухайнь хэлэмээр. Жэшээлхэдэ, электростанцинуудые, элшэ хүсэ дамжуулдаг газарнуудые автомадаар зэбсэглэхэ асуудал тайлбарилагдаха. Тоололгын машинануудай тодхогдоһон станцинууд мүнөөшье олон. Залан хүдэлгэхэ автомат түхеэрэлгэнүүд выставкэ дээрэ бүхы талаараа харуулагдаха. Тэндэ электронно аппаратурын, хүтэлхэ пультын, хиналтын олон оньһонууд табигдаха.

Олон һалбаринуудай хамтын хүсөөр эмхидхэгдэһэн «Холод-72» гэжэ выставкые харагшад хүргэхэ шэнэ техникэтэй, арадай ажахыда тэрэниие ашаглаха аргатай танилсаха. Энэ ехэ выставкэ эмхидхэлгэдэ 25 министерство болон албан зургаан хабаадалсаха юм. Эндэ загсааха, хүргэхэ 250 гаран янзын хэрэгсэл, түхеэрэлгэнүүд харуулагдаха байна.

Энэ выставкэ ороной нютаг бүриһөө ниислэлдэ ерэһэн мэргэжэлтэдэй анхарал татахаһаа гадна, арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые, хангалгын түрүү аргануудые харуулха юм. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн: «Хүн зоной материальна, соёлой хэрэглэмжые гүйсэд дүүрэн хангалга — социализмын үедэхи ниитын үйлэдбэриин эгээн шухала зорилго болоно» гэһэн үгэнүүд выставкын хараань болоно. Эдэ материалнууд ВДНХ-гай эгээн ехэ павильон соо табигдаха.

Ашаг шэмэ ехэтэй малнууд—бодо үхэр, тусгаарлан үсхэбэрилэгдэдэг эрхим үүлтэртэ хонид, үүлтэртэ гахай, үнэтэ ангууд болон шубуud хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые һонирхуулхань лабтай. Тиимэ 19 харалга эмхидхэгдэхэ. Эндэ намартаа хүдөөгэй механизаторнууд ерэжэ, колхозууд, совхозуудай машинно-тракторна парк ашаглалгын түрүү аргануудтай танилсаха. Энээндэ зорюулагдаһан тусхай выставкэ нээгдэхэ.

Тусгаар темэтэй выставкэнүүд, харалганууд механизаторнуудай һуралсал эмхидхэлгын һайн бааза болохо, — гэжэ профессор К. И. Михайлов тэмдэглэнэ. Иимэ олон янзын техникээр хангагдаһан һургуулинууд ондоо тээ хаана байлтайб! Мүнөө жэлдэ эндэ түрүү дүй дүршэлэй 825 конференци, семинар үнгэргэгдэхөөр, һургуули эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Жэшээлбэл, «Холод-72» гэжэ выставкэ дээрэ болохо конференцидэ 400 мэргэжэлтэд хабаадалсаха юм. Иимэ конференци манай орон дотор түрүүшынхеэ заргалагдахань.

1972 оной ВДНХ-да онсо шэнжэтэй юумэнүүд олон. Тэрэнэй бүхы материалнууд түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ асуудалда зорюулагданхай. «Машина бүтээлгэ» гэһэн павильон дотор Оршын «Красный боец» заводой станок дархалагшадай дүй дүршэл үргэнөөр харуулагдана. Олохон хүдэлмэрилэгшэдынь табан жэлэйнгээ даабариие гурбан жэл хахад соо дүүргэхэбди гэнхэй. Хойто-Кавказай зам барилгын трестын һалбаринуудта дэлгэрһэн мүрысөөнэй ябасые «Транспортна барилга» гэһэн павильон соо эли тодоор харуулагдана. Тэндэхи олон мянган хүдэлмэришэд тус бүриингөө түсэбые урилдан дүүргэнэ. Тиимэ жэшээ олон. Социалис мүрысөө, экономическа һуралсал эмхидхэлгэдэ зорюулагдаһан 130 гаран экспозици, тематическа выставкэнүүд, харалганнуудые ВДНХ энэ жэлдэ нээхэ.

Мүнөө жэлэй выставкын үшөө нэгэ онсо илгаань юуб гэхэдэ, манай ороной арадуудай илалта туйлалтануудые СССР-эй 50 жэлэй ойн урдахана үргэнөөр харуулха юм. «Адли тэгшэ эрхэтэй, бүрин сүлөөтэ республиканyудай бата холбоон» гэһэн ехэ экспозици выставкын түбэй павильон дотор табигдахаар харуулагдана. Тэрэнэй гол таһагуудтань СССР-эй түүхэ, совет олон үндэһэ яһатанай гүрэниие эмхидхэн байгуулха хэрэгтэ В. И. Ленинэй, Коммунис партиин дүүргэһэн үүргэ, союзна республиканyудай арадай ажахы, эрдэм болон соёлой һалбаралта тайлбарилагдан харуулагдаха. Гол экспонадуудай нэгэниинь — электрын элшэ хэрэглэн, гайхалтай уран наринаар гоёожо, эстон мэргэжэлтэдэй бүтээһэн Советскэ Союзай карта болоно. Энэ зураг сүлөөтэ арадуудай аха дүүгэй бүлын эрхилдэг ажахын гол һалбаринуудай хүгжэлтые эли тодоор харуулна.

Һалбаринуудай павильонууд табин жэлэй туршада туйлагдаһан амжалтанууд тухай хөөрөөнэй үргэлжэлэл болохо. Эндэ мүнөө жэл 750 шэнэ экспозици бэлдэгдэхэ юм. Эдэнтэй танилсагшад СССР соогуур аяншалһан мэтэ болохо: ажахын һалбариин алишье павильоной экспонадууд дээрэ хадхагдаһан тугханууд оронойнгоо хүгжэлтэдэ республика бүхэнэй оруулһан хубитые элирхэйлнэ.

Павильонуудай олонхинь август һара соо эдиршүүлэй мэдэлдэ үгтэхэ. ССР Союзай 50 жэлэй ойдо зорюулжа эмхидхэгдэһэн, залуушуулай научно-техническэ бүтээлэй гол выставкэ дээрэ бүхы һалбаринуудай эрхим туйлалтанууд, ухаалан зохёогшодой, урлан наринжуулагшадай, үүсхэлшэдэй ажалай түрүү онол аргануудхаруулагдаха.

Хамаг шэнэ, түрүү юумэ эдэбхитэйгээр тайлбарилан ойлгуулха зорилготой выставкын үүргэ байгша ондо бүри ехэ болохонь мэдээжэ. Гэхэ зуура, манай хүдэлмэриин гол удхань юуб гэхэдэ, түрүү дүй дүршэл, эрхим шэнэ аргануудые үйлэдбэридэ түргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ туһалха ябадал болоно,—гэжэ СССР-эй ВДНХ-гай директор хөөрөөнэйнгөө түгэсхэлдэ тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

Арадай засагай жэлнүүдэй туршада Монголдо хэблэл ехээр хүгжэһэн байна. Эндэ мүнөө центральна ба нютаг нютагай 60 ондоо нэрэтэй газетэ болон журналнууд хэблэгдэнэ. Эдэнь 1 миллион тиражтайгаар гарана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МНРП-гэй ЦК-гай ба МНР-эй правительствын орган болохо «Үнэн» газетын Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ типографида. Ахалагша мастер Д. Дэчингомбо «Үнэн» газетын шэнэ номер хаража байна. Мүнөө энэ газетэ 100 мянган тиражтайгаар гаргагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАСС-ай СПОРТИВНА ПАНОРАМА

УНИВЕРСИАДА. 23 гүрэнэй гурбан зуугаад спортсменүүд, студентнэр бүхэдэлхэйн студентнэрэй үбэлэй наадые, Америкын тон һайхан байгаалитай Лейк-Плэсид хотодо эхилбэ.

СССР-эй болон Канадын хоккеистнүүдэй уулзалгаар универсиада нээгдэв. Совет спортсменүүд 9:3 гэһэн тоотойгоор канадаарнуудые шүүгээ. Хоккейгээр мүрысөөнэй минии гурбан гүрэнэй — США, Канада СССР-эй — суглуулагдамал командануд уулзаха юм.

Хоёр хоёроороо һолжоролгоор заатагүй харуулагдаха программын һүүлээр Галина Карелина Георгий Проскурин хоёр түрүүшын үдэр амжалта туйлаа. Мүльһэн дээрэхи хатараар мүн лэ совет спортсменүүд — Елена Жаркова, Геннадий Карпоносов гэгшэд урагшатайгаар наада эхилэнхэй ябана.

ТЕННИС. Баку городой 19 наһатай теннисистка Евгения Бирюкова үнгэрһэн амаралтын үдэр түгэсэһэн улаахоорондын мүрысөөндэ онсо шалгаржа гараба. Хахад финалда һаадахадаа, Бирюкова СССР-эй ба Европын чемпионка Ольга Морозовае, финалда — орон дотороо оло дахин суурхаһан Анна Дмитриевае 6:4, 6:3 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна.

Мүн лэ тэрэ үдэр Бирюкова нютагайнга хүбүүн Сергей Лихачёвтой Морозова Александр Метревели хоёрые буляа.

СССР-эй чемпион А. Метревели москвич Владимир Коротковтой гурбан часай турshада тулалдаад, уулзалгаа тэрээндэ алдажархёо.

САНААР УРИЛДААН. Европын эдир спортсменүүдэй мүрысөөн Италида эхилбэ. Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр совет санашад хоёр алтан медальда хүртэбэ. Рут Рехемаа 5 модоной зайе 17 минута 53,37 секунда соо, Анатолий Шмигун 10 модые 33 минута 20,45 секунда сагай соо гаталаа. Гушан километрэй эстафетэдэ Александр Богданов, Владимир Лукьянов, Анатолий Шмигун гэгшэд шалгараа. Норвегиин спортсменүүд 2-дохи, ГДР-эй команда — 3-дахи һууринуудые эзэлээ.

Басагадай дундаһаа манай гурбан Фазия Закирова. Людмила Дулова болон Рут Рехемаа гурбан «алтанда», ГДР-эй басагад «мүнгэндэ», Финляндиһаа ерэгшэд «бронзодо» хүртөө.

ГОМБЕРГ ТҮРҮҮЛЭЭ

Даам наадалгаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ мүнөө жэл бэрхэ наадашад хабаадалсаа. Эдэнэрэй тоодо гурбан мастерта кандидат болон 1-дэхи разрядай долоон спортсменүүд оролсоно.

Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эрэшүүлэй 5-дахи тусхай тулалдаанда мастерта кандидат Я. Гомберг (Совет Арми) һайн бэлэдхэлтэй байһанаа түрүүшын нааданһаа харуулаа.

Даамшад Завелинский, Гольцман, Суфияров, Гилев, Чиркун гэгшэдые 1—3-дахи турнуудта шүүгээд, һүүлшын юнэдэхи тур хүрэтэр тэрэ нэгэшье очко алдангүй наадаа. Тиин нүхэр Гомберг мүрысөөнэй түгэсхэлһээ урид 9-һөө юһэн очкотой болоод, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

2—3-дахи һууринуудай түлөө шангаа тэмсэл Улаан-Үдын чемпион К. Попов, Ф. Завелинский, Гольцман, Гилев гэгшэдэй дунда үргэлжэлөө. Попов ... хоёрой зургаа зургаан ... байбашье һаань ... коэффициентын ёһоор ... 2-дохи. Поповтонь — ... һуури угтаһан байна.

Завелинский, Гольцман ... шэд 5,5 очкотой болоһон.

Мүрысөөндэ илаһан ... шыи гурбанда физкультура ... спортын республиканска ... тедэй зүгһөө үнэтэ бэлэг ... лон грамотануудые барюулаа.

А. МИХАЙЛОВ.

МОСКВА ОШОХО БОЛОО

Профсоюзуудай XV съездэдэ зорюулагдаһан профсоюзно-комсомольско кросс Улаан-Үдэдэ үнгэрбэ.

Таба, арбан километрэй зайда санаар урилдаанда эхэнэрнүүдэй дундаһаа технологическа институдай багша Надеждa Вершининае хүсэхэ хүн байгаагүй. Тэрэнэй нүхэр басаган Нинель Поначеская 2-дохи һуурида хүртөө. Тинхэдэ 5 километртэ — Мария Воронина («Спартак»), 10 километртэ — Галина Кащеева гэгшэд 3-дахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Эрэшүүл 15 километртэ мүрысөө. Тус зайе 59 мин. 17 сек. сагтайгаар Владимир Фомин гаталжа илалта туйлаа. Тэрэнһээ минии 0,5 секундаар гээгдэһэн Александр Калушенин удаадахи һуурида хүртөө. Эдэ хоёр спортсмен «Урожай» булгэмэй гэшүүд юм. Гурбадахи һуурие Олег Харитонов эзэлээ.

Мүрысөөндэ хабаадажа, 1-дэхиһээ 20-дохи хүрэтэр һуури эзэлһэн спортсмен бүхэн өөрынгөө командада очко оруулжа байгаа. Тиин эгээл олон очкотой болоһон (242) «Буревестник» командын санашадай түрүү һуурида хүртэхэдэнь, 196 очкотой «Урожай» команда 2-дохи һуури эзэлээ. Мүрысөөндэ шалгарагшадай түрүүшын гурбые «Спартак» булгэмэй команда түгэсөөнэ.

Профсоюзно - комсомольско кроссто илагшад Эхэ ороноймнай нийслэл Москвада мартын 8-да үнгэрхэ түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха юм.

ГЕОЛОГУУДАЙ 11 КОМАНДА ТУРШАБА

Буряадай геологическа управлениин XI спартакиада болоно дүүрэбэ. Городууд болон районуудай арба нэгэн командын 240-оод хүн мүрысөөндэ эдэбхитэй хабаадаа.

Санашадай урилдаагаар мүрысөөн эхилһэн. Эндэ геофизическа экспедициин санашад түрүүлээ. Харин хубиин урилдаанда Эмилия Филатова (Хойто-Байгалай экспедици), Марк Колосов (ГФЭ-гэй партиин начальник) гэгшэд байгша оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Теннисээр мүрысөөндэ Зинаида Голощапова, Эдуард Замков, буудалгаар — Любовь Мещерякова, геофизик Олег Ананьин, баскетболоор болон шатараар — геологическа түбэй управлениин командануд бусадые ахижа, түрүү һуури эзэлээ.

Республикынмай геолог... XI спартакиада эмхит... олон хүнэй хабаадалгата... үнгэрөө. Командануудай ... түрүү һуури эзэлхын түлөө ... гэ тэмсэл мүрысөөнэй ... һуладаагүй. Һүүлэй ... геофизикүүд 1-дохи, түв ... равлениин спортсменүүд 2-... Багдаринай экспедициин ... да удаадахи һуурида хүр... байна.

Б. ЛХАСАРАНОВ.

УНШАГШАДТА ТАРААГДАБА

Буряадай номой хэблэлээр шэнэ номууд олоор гаргагдажа, уншагшадта худалдагдахаар тараагдаа.

Шүлэгүүдэй ямар шэнэ номууд гараа гэхэдэ, иимэ.

Поэт Дамба Жалсараев «Амар сайн, нүхэдни!» гэһэн шүлэгүүдэй ном гаргуулба. Түрэл арадтаа, Эхэ орондоо зорюулагдаһан шэнэ шүлэгүүдээ энэ ном соо оруулба. «Комиссарай бэшэг» гэһэн поэмэ эндэ онсо һуури эзэлнэ. Агуу Ленинэй, Коммунис партиин, Октябриин хубисхалай хэрэгтэ үнэн сэхэ ябажа, ами наһала гамнангүй тэмсэһэн буряад хүбүүдэй хуби заяан энэ зохёол соо харуулагдана.

«Үе сагайнгаа гуурһаар». — Энэ сом соо поэтесса Цырен-Дулма Дондоковагай шэлэгдэмэл зохёолнууд оруулагдаһан. Поэтессын олон жэлэй туршада бэшэһэн поэмэнүүд, шүлэгүүд, дуунууд эндэ толилогдонхой.

Поэт Солбон Ангабаевай номуудые уншагшад һайн мэдэхэ ёһотой. һаяхан тэрэнэй шүлэгүүдэй «Орьёл оода» гэһэн ном хэблэлһээ гараба. Үе сагай тухай поэт бодомжолжо, арад зон, хани нүхэд, тэдэнэй һанал, хүсэл, дуран тухай уянгална.

Поэт Цыдып Жамбалов «Мүрысөөн» гэһэн номоо эдир үетэн — хүбүүдтэ зорюулба.

Залуу прозаик Даша-Дэмбэрэл Дугаров хэдэн жэлэй урда тээ «Хара булган» гэжэ тужжа Буряадай номой хэблэлээр гаргуулаа һэн. Харин мүнөө тэрэнэй «Хаанабши, минии һолонго» гэһэн шэнэ тужжа уншагшадта худалдагдахаар тараагдаба.

«Хуушан бэшэгэй мүрөөр» гэһэн номоо уран зохёолшо Ким Ильин хүбүүдтэ зорюулаа. Энэ тужжа соо харуулагдаһан үйлэ хэрэгүүд 1920 ондо Дээдэ Үдэдэ (мүнөө Улаан-Үдэ) болоһон байна. Арбан дүрбэ - табатай Аяна Лось хоёрой эрэлхэг зурхэтэй хүнүүд байһаниинь харагдана. Дээдэ Үдэ хотые сагаантанһаа большевигүүдэй сүлөөлхэ хэрэгтэ тэдэнэр туһална.

Манай корр.

МҮНӨӨ ҮЕЫНХЕЭР

Захааминай аймагай Цахир тосхоной соёлой байшан соо хүн зон олон байба. Столнууд дээгүүр амиды сэсэгүүд табигданхай, шала дээгүүр һайхан угалзатай ковёрнууд дэлгэтээ. Юуб гэхэдэ, энэ үдэр Цахирай хүдөөгэй Соведэй гүйсэдкомой шэнэ түрэһэн хүбүүдые бүридхэлдэ абахаяа иимэ бэлэдхэл хэжэ байна.

Уданшегүй залуу бүлэнэр хойно хойноһоо һубаримдан орожо ерэнэд. Тэдэнэй дунда лесничествын худэлмэришэн П. М. Жарков, Цахирай сельпогой бухгалтер В. М. Рубникова, мүн бусад хүбүүдээ бүридхэлдэ оруулха ерэһэн байха юм. Залуу бүлэнэрые сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Э. С. Санжихандуев халуунаар амаршалаад, һайн һайханиие тэдэндэ хүсэбэ.

Һүүлээрнь хүүгэдэй түрэһэн тухай үнэмшэлгэ сельсоведэй гүйсэдкомой секретарь М. Ж. Дашиева барюулһан байна. Тинхэдэ хүгэдэй түрэлхидэй хүдэлдэг эмхинүүдэй профсоюзай месткомууд үнэтэ бэлэгүүдые барюулба.

Б. ШОЕНОВ.

1945 оной хабар. Дайнай һүүлшын үдэрнүүд. Фашизмын үй бута сохигдохоё байһые хүн бүхэн мэдэнхэй. Гэбэшье дайн үшөөл үргэлжэлһөөр...

Энэ дайнай һүүлшын үдэрнүүд тухай, дайсанай ара талада тэмсэн ябаһан совет тагнуулшанай эрэлхэг тэмсэл тухай Горькиин нэрэмжэтэ киностудида буулгагдажа байһан «Семнадцать мгновений весны» гэһэн шэнэ фильм соо хөөрэгдэхэ. Энэ фильмые орон соогоо, мүн хилын саанаһаа мэдээжэ болонхой совет кинорежиссер Татьяна Лиознова буулгажа байнхай. Тэрэнэй табиһан фильмүүд соо хоёдоо өөрынь ямаршье тиимэ хараа шугам мэдэгдэдэг. Энэ режиссерые харагшад «Евдокия», «Память сердца», «Рано утром», «Три тополя на Плющихе» гэһэн фильмүүдээр мэдэхэ болонхой.

Шэнэ фильм буулгагдана

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фильм буулгалга дээрэ. Совет тагнуулшан Максим Исаев — артист В. Тихонов, Холтофф — артист К. Желдин. Кинокамерай дэргэдэ режиссер Татьяна Лиознова.

ТАСС-ай фотохроник.

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ, тэдэнэй тала баригшадта эсэргүү сэрэгэй ябуулгаа Индохитадай патриодууд амжалтатайгаар үргэлжэлүүлнэ.

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Тхыатхиен провинцидахи сэрэгшэд февралиин 16-най һүни Хюэһээ баруун-урагшаа 25 модоной газарта оршоһон байдаг сайгон сэрэгэй баазада добтолоо гэжэ «Куан дой нян зан» газетын февралиин 29-нэй номерто толилогдоһон сэрэгэй мэдээн соо хэлэгдэнэ. Патриодууд баазын гарнизоние һамна сохи-

ИНДОХИТАДАЙ ФРОНТНУУД ДЭЭРЭ

хоод, дайсанай 130 солдадые хүлһөөнь буулгаа.

Эндэхи патриодууд февралиин 7-ноо 13 болотор Биньдинь провинцида дайсанай 300 солдадые хүлһөөнь буулгаһан, сэрэгэй 17 машина һалгааһан, 4 вертолёт буудажа унагааһан, артиллериин 20 мянган һомо ба сэрэгэй бусад хэрэгсэлнүүдые складуудтайнь тэһэлһэн байна.

Хурагүй үеын 100 үдэрэй туршада Лаосой патриодууд дайсанай 9 мянга гаран солдадые, тэрэ тоодо Таиландын 2800 хүлһэншэдые хүлһөөнь буулгаа, 60 самолёт буудажа унагаагаа, 3 мянга гаран буу зэбсэг, тэрэ тоодо 100 эхэ буу һалгаагаа гэхэ гү, али буляажа абаа гээд Каосан Патет Лао агентство мэдээсэнэ.

Февралиин 26-най һүни Лаосой патриотическа хүсэнүүд Кхонседондоих хархис этэгээдүүдэй аэродром, сэрэгэй лагериие артиллерээр буудахадаа, олон тоото сэрэгшэдые хүлһөөнь буулгаһан, сэрэгэй техникэ һандаһан байна.

Барунхай информационно агентствынүүдэй дурдаһан баримтануудай ёһоор, февралиин 26-да Лаосой Арадай сүлөөрэлын армиин подразделениинүүдэй зүгһөө шангаар добтолоһон, хархис этэгээдүүдэй сэрэгүүд Донгхениие орхижо, зугадаха баатай болоо.

Камбоджын патриотическа хүсэнүүд февралиин 24-нэй һүни Меконг мүрэниие зубшан шэбээлһэн пномпеньскэ сэрэгүүдтэ добтолоо. Тэрээнһээ улампалан, дайсан ехэ гээлтэдэ оробо.

А. Дэвисые сүүдлэлгэ эхил...

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Ар... гада хабаадалсаа» гэжэ ... лаар гэмнэгдэһэн амер... эрэлхэг зоригто коммун... Анджела Дэвисые сүүдэл... лифорни штадай Сан-Хосе ... дото эхилээ. Присяжна ... тельнүүдые томхолго ... шанга харюултай байгаа ... үнгэрэгдэжэ байна. ... гонь хэдэн неделиин тур... үргэлжэлжэшье магад...

Аюулгүйн Соведтэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сүлөөтэ, тэгшэ эрхэтэ байдал тогтоохо эрхээ бүхы арад зоноинь бэелүүлхэ Урда Родезиядахи расис засаг тушаа экономическа хориулал болзор һунааха, тэрэниие хүсэндэнь үлөөхэ гэһэн шиидхэбэри ООН-ай Аюулгүйн Совет баталан абаа.

Экономическа хориул эбдэһэн ушарые комитедэй зүгһөө наринаар хинан шалгажа байха гэһэн тогтоолые һайшаан дэмжэжэ, 13 гүрэнэй түлөөлэгшэд дуугаа үгэһэн. 2 ороной (Холбоото Штадуудай ба Великобританиин) түлөөлэгшэд һанал бариһан байна.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ХАРХИС ХУУЛИ

ЛОНДОН. (ТАСС). «Промышленностьдахи харилсаан тухай» профсоюзуудта харша хуулиин гол статьянууд Англида хүсэндөө оробо. Энэнь һүүлэй арбаад жэлэй турша соо Великобританида түрүүшынхиеэ гараһан эрхэ хархис хуули болоно гэжэ ороной демократическа олониито тоолоно.

Эрхэнүүдэйнгээ түлөө ажалшан арадай тэмсэхэ, бүһалгаа хэхэ арга боломжыень шэнэ хуулиин үндэһөөр хаһаха аргатай болобо гэжэ зонхилхы тушаалтад найдана. Жэшээнь, энэ хуулинь профсоюзай хүтэлбэриин зүгһөө дэмжэгдээгүй бүһалгаануудые хорихо байна. Тээ Англиин хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй 95 процентнь профсоюзай хүтэлбэриин зүгһөө тиимэ дэмжэлгэ абангүй хэгдэдэг шуу. Энээнһээ хойшо иимэ бүһалгаануудта хабаадагшад ехэ яла түлэхэ, үнгэрхэдөө, түрмэдэ хаагдаха болоно. Бүһалгаа хэгшэдтэй һаналаа нэгэдэһэн, тэдээндэ туһалһан хүнүүдые хашалха, харшалха гэжэ тус хуули хараална.

Эртэ балар сагай заншалтай үгсаатад

ДЖАКАРТА. (ТАСС). Эртэ балар сагай заншалтай үгсаатад Индонезиин хүртэхэнь бэрхэтэй районуудта мүнөө болотор бии байһаар. Тусхай баримтануудһаа харахада, эдэ үгсаатад хахад миллион үлүүтэй хүн болоно. Тэдэнэй 450 мянганиинь Баруун Калимантанда ажаһуудаг юм.

КУБЫНХИДЫЕ ЕХЭЭР ҺОНИРХУУЛНА

ГАВАНА. (ТАСС). Американ империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэгшэ Вьетнамай, Лаосой, Камбоджын арадуудай эрэлхэг зоригто тэмсэлдэ зорюулагдаһан выставкэ Санкти-Спиритус хотодо нээгдэв, кубынхидые ехээр һонирхуулба. Индохитадта США-гай сэрэгүүдэй үйлэдэжэ байгаа гэмтэ хэрэгүүдые элирүүлһэн олон тоото фото-зурагууд, патриодуудай буудажа унагааһан американ самолёдуудай эбдэрхэйнүүд, эдэ оронуудай түүхэ тухай номууд, тэндэ табигдаһан байха юм. Кубын мэдээжэ кинематографист Сатьяго Альваресай Вьетнамда буулгаһан документальна фильмүүд выставкэдэ мүн лэ табигдаа.

США-гай ПРЕЗИДЕНТЫН ХИТАДТА АЯНШАЛГА ТУХАЙ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Президент Р. Никсон Хитадта аяншалгаяа дүүргээд, Вашингтоноо бусажа ерэнхэй.

«Хитадай хүтэлбэрилэгшэдтэй харилсаа холбоо тогтоохо гээшэ аяншалгымнай гол зорилго байгаа» гэжэ хэблэлдэ зорюулһан мэдүүлгэ соогоо тэрэ хэлэбэ. Долоон хоногой турщада хөөрэлдөөнүүдые хэхэдээ гадна, «хойшодоо иимэ хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхэ арга олгоһон тиимэ байдал хангаабди» гэжэ президент мэдүүлээ. «Мүнөө сагта амгалан байдал хангахаар бэшэмэл, тиимэ бэшэшье хэлсээнүүдые асарааа гүйбди. Түгэс хүсэтэй байхын тула эгээн эрид шууд оролдолго гаргалгаяа американ арадые сүлөөлһэн ямаршье эди шэдитэ байдабари асарагүйбди» гэжэ Р. Никсон мэдүүлбэ.

Түгэсхэлэй коммюникегэй удхые зүбшэн шэнжэлһэн хэдэн материал американ хэблэлдэ толилогдоо. Энэ документ ондо ондоогоор тайлбарилагдана, гэбэшье корреспондентнүүдэй баталһанай ёһоор, коммюнике дотор зарим асуудалнуудые зайсан гараһан гү, али тэдэниие материалнуудай анторнуудай тодо бэшээр орхиһон дээрэһээнь, Пекиндэхи хөөрэлдөөнүүдэй үедэ юун тухай хэлсэгдээб гэһэн асуудал олонхи журналистнуудые табина.

США КНР хоёрой хоорондо түйлагдаһан ойлгосолго нюуса зандаа үлөө, тэрэни тухай коммюнике соо юуншье хэлэгдээгүй гэжэ «Уолл-стрит джорнэл» мэдүүлнэ. «Коммюнике соохиһоо бүри олон асуудал Американ, Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондын үргэн ехэ хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн лэ байха»,—гэжэ газетэ бэшэнэ.

Р. НИКСОНЭЙ ПЕКИНДЭ АЯНШАЛГЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ ИВ МОРОГОЙ СТАТЬЯ

ПАРИЖ. (ТАСС). «Шанхайда тунхаглагдаһан коммюнике найдал түрүүлхэ ёһогүй»,—гэжэ «Юманите» газетын гадаадын-политическа шэнжэлэгшэ Ив Моро бэшэнэ. Вашингтоной ба Пекиной правительствануудай үгээе ойлгосолгые бодото хэрэгүүдээрнь дэмжэхэ болохо байна. Жэшээнь, Бангладешэй өөрынгөө байдал өөрөө тодорхойлолгодо эсэргүүгээр Пекиной ба Вашингтоной ябуулга хэжэ байха үеэр КНР-та Никсоной аяншалха һүүлшын бэлэдхэлэй хэдэшье мэргажа болохогүй»,— гэжэ Ив Моро тэмдэглэнэ.

— Индохитадта дайнай болохо байгаашье һаа. Никсоной хүндэлэлдэ зорюулагдаһан сайлалганууд дээрэ үйлэ «Жабхаланта Америкэ» гэдэг дуун «ёохрэхэй гүйсэдхэлтэй». Хитадай правительствын баадхажа байхада, хитад-совет харилсаа һараахиха тухай СССР-эй дурадхалые Хитадай правительствын урдын тэршэнээр буруушаажа байхада, зохихо тоошолол хэнгүй байлтай аал». Вашингтоной бэ Пекинэй ойртолсолгын үрэ ямар байхаб?—гэһэн асуудал автор табина. «Америкын сэрэгүүдые гаргалга түргэдхэхэ асуудалда Хитадай правительство хойшодоо һаналаа багаар табиха байха гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетын бэшэһэниинь зүб гээшэ гү? «Долоон хоногой туршада дэлхэй хүбилөө» гэжэ Р. Никсоной түбэшөөнгүй мэдүүлһэн ушар ямар удхатайб?—гэжэ статья соо тэмдэглэгдэнэ.—

ТОБШО мэдээсэлнүүд

ЛОНДОН. (ТАСС). Ар... ный ажалшад 48 часай б... нитын буһалгаа соносхо... хэ, үйлэдбэриин эзэдтэй ... хэлсээ баталха эрхэ олго... политическэ эрхэ ... хаагдаһан бухы хүнүүдые ... лөөлхэ эрилтэ табина. ... тиныи бүхы хүдэлмэришэ... алба хаагшадые хахадха ... ень нэгэдүүлдэг Ажалай ... нитын конфедераци тус ... гаае эмхидхэжэ гэжэ ... агентствын корреспондент ... нос-Айресһаа мэдээсэнэ.

Правительство энэ бүһа... хуулита бэшэ гэжэ соносх... тэнэй захиралтаар, ороной ... хы гол тосхонуудта ... табигдаба.

ТОКИО. (ТАСС). Ажал... улаахоорондын һанаал ... дэлгын үдэр майн 1-е бай... до орон доторо хамтаар ... гэрээтэ гэжэ шиидхэбэри ... ной ажалшадай профсоюз... ехэ ехэ нэгэдэлнүүдэй ... шэдэй зүблөөн дээрэ батал... Зүблөөндэ хабаадагшад ... 1-нэй хэмжээ абуулга ... бэелүүлхэ гүйсэдхэлэй ... тет байгуулба. Японой ... союзуудай генеральна ... (СОХИО). Бүхэяпоной ... конфедерациин (ДОМЭЙ) ... дааһан профсоюзуудай ... саа холбооной соведэй ... бэриин профсоюзуудай ... конгрессэй, мүн СОХИО ... ДОМЭЙ-дэ ородог ... профсоюзуудай соведүүдэй ... леелэгшэд тэрэнэй ... оробо.

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС) ... гын Арадай Республикын ... зидент Мариан Нгуабин ... редээр республикын ... трибунал бии болгогдоо. ... тельствэдэ харша үгэсэл... хидхэһэн, мүнөөнэй ёһо ... да зөөрэгүү ... хэһэн мүн ороной дотоодо ... гадаадын эюулгүй байдал ... баатай хэрэгүүдые тэрэ ... нал зүбшэн шиидхэхэ ...

ХАНОЙ. (ТАСС). ... гурбан жэлэй хугасаа ... рикано-сайгон сэрэгэй ... хид Урда Вьетнамда ... мянга тухай ябуулга ... миллион 800 мянган ... алаа, шархатуулаа гэжэ ... зан» газетэ мэдээсэнэ. ... оной январьһаа 1971 ... болотор американ эзэрх... рихэйшүүл зэрлиг буу... дайндаа 12 миллион 300 ... га үлүүтэй тонно бомбо ... хэрэглээ гэжэ газетэ ... тэмдэглэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Манай адрес, телеф...

г. УЛАН-УДЭ, ул. ... 35. Телефоны: редакт... 34-54, приемная—54-8... редактора—68-08, зам. ... тора—62-62, отвеm. ... —50-52, зам. ответ. ... —36-76. отделы: ... жизни —60-91, сельского ... зяйства—64-36, 63-86, ... ганды в агитации—56-2... мышленности и строит... —61-35, советского стр... ства и быта—69-58, ... и школ—60-21, писем ... селькоров—67-81, информ... —34-05, общественная ... ная—56-62, машинное ... 57-63, фотолаборатория 33-61.

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Модо нэрэлгын эршэ шангадхаха» — түрүү бэшэг. Мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээсэлнүүд. ТАСС-ай һүүлшын мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Арадай хинагшадай ажал ба түсэбүүд» — арадай хинагшадай эдэбхитэдэй республиканска зүблөөнһөө.

Гурбадахи хуудаһанда: «Баянгол фамили» — Б. Дугаровай корреспонденци. Хилын саанаһаа һонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Хүгжэмэй үдэшэ» — А. Мартыненкын корреспонденци. Нютагай һонинууд.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА.
18.00 — Телепанорама.
ОРБИТЫН ПРОГРАММА.
18.25 — Дамжуулгын программа. 18.30 — Һүүлэй һонин. 18.40 — «Лето в Бережках» гэжэ телевизионно уран һайханай фильм. 19.50 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». Композитор Л. Афанасьев. 20.30 — А. Н. Островский. «Не в свои сани не садись» — телеспектакль. 22.55 — Дагестанай АССР-эй гүрэнэй «Лезгинка» гэжэ хатарай ансамблиин концерт. 24.00 — «Время» — информационно мэдээсэл.

Мүнөөдэр республика дотогнай үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон орохогүй. Баруун-урда зүгһөө секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 2—7 градус хүйтэн байха, тиихэдэ Байгал шадарай ба Баунтын аймагуудта 6—11 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 19—21, үдэртөө 3—5 градус хүйтэн байха.

Мартын 3—4-дэ республика доторнай үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон орохогүй. Зүүн-хойто зүгһөө секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха.